

ДЕСЕТА ГИМНАЗИЈА „МИХАЈЛО ПУПИН“

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

2018.год.-2022.год.

1. УВОД

Школски програм Десете гимназије „Михајло Пупин“ припремио је стручни тим за развој школског програма. Чланови актива су:

1. Јелена Бурсић Милић, професор српског језика и књижевности
2. Сања Арсеновић, професор хемије
3. Драгана Раца, професор руског језика
4. Јелена Минић, професор географије
5. Душко Маневски, професор историје
6. Јелена Блажевић, професор психологије
7. Саша Додер, професор математике
8. Милка Пајевић, професор музичке културе
9. Марија Шеварлић, професор физичког васпитања
10. Сања Богдановић, библиотекар
11. Оља Михајловић, педагог
12. Мојсић Александар, професор информатике
13. Милка Станчић, професор информатике

1.1. Полазне основе за израду школског програма

Школа остварује школски програм.

Избор садржаја за израду Школског програма обављен је на основу:

1. Закона о основама система образовања и васпитања објављеног у „Службеном гласнику“, бр 88/2017 и 27/2018 –други закон
2. Закона о средњем образовању и васпитању, објављеног у „Службеном гласнику“, бр.55/2013, 101/2017 и 27/2018–други закон
3. Закона о безбедности и здравља на раду објављеног у „Службеном гласнику“, бр.101/2005,91/2015 и 113/2017
4. Правилника о наставном плану и програму објављеног у „Службеном гласнику“, бр.518/2018, 5/2014, 4/2015,11/2016 и 13/2016-исправка од 6.12.2016.
5. Правилника о општим стандардима постигнућа за крај општег средњег и стручног образовања у делу општеобразовних предмета, објављеног у „Службеном гласнику РС“, бр.117/2013
6. Правилника оцењивању ученика у средњем образовању, објављеног у „Службеном гласнику РС“, бр.82/2015

Школског развојног плана, резултата самовредновања, Извештаја о раду школе , услова рада у школи, потреба ученика, родитеља, локалне средине

Школским програмом ближе се одређује начин на који школа образује и васпитава ученике ради стицања знања, вештина и ставова неопходних за даље образовање и запошљавање, успоставља организациону структуру засновану на тимском раду и одговорности сваког запосленог за остваривање утврђених циљева.

Школски програм обухвата све садржаје, процесе и активности усмерене на остваривање принципа, циљева и стандарда постигнућа, и задовољавање општих и специфичних образовних интереса и потреба ученика, родитеља, односно другог законског заступника и локалне самоуправе, а у складу са оптималним могућностима школе.

Школски програм се доноси на основу плана и програма наставе и учења, а узимајући у обзир развојни план школе.

Школски програм омогућава орјентацију ученика и родитеља, односно другог законског заступника у избору школе, праћење квалитета образовно-васпитног процес и његових резултата, као и процену индивидуалног рада и напредовања сваког ученика.

Школски програм представља основу на којој сваки наставник и стручни сарадник планира, програмира и реализује свој рад

1.2. Начела израде школског програма

1. Усмереност на процесе и исходе учења;
2. заснованост на стандардима, уз системско праћење и процењивање квалитета програма;
3. уважавање узрасних карактеристика у процесу стицања знања и вештина, формирања ставова и усвајања вредности код ученика;
4. хоринзонталне и вертикалне повезаности у оквиру предмета и између различитих наставних предмета;
5. поштовање индивидуалних разлика међу ученицима (начин учења, брзина напредовања и могућност личног избора у слободним активностима);
6. заснованост на кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења;
7. уважавање искуства, учења и знања која ученици стичу ван школе и њихово повезивање са садржајима наставе;
8. развијање позитивног односа ученика према школи и учењу , подстицање интересовања за учење и образовање у току целог живота;
9. коришћење позитивне повратне информације, похвале и награде као средство за мотивисање ученика.

2. ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Школски програм треба да допринесе:

1) остваривању циљева образовања и васпитања, односно остваривањем Школског програма оствариће се следећи циљеви:

1. развој кључних компетенција неопходних за даље образовање и активну улогу грађанина за живот у савременом друштву;
2. оспособљавање за самостално доношење одлука о избору занимања и даљег образовања;
3. свест о важности здравља и безбедности;
4. оспособљавање за решавање проблема, комуникацију и тимски рад;
5. поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавања различитости;
6. развој мотивације исамоиницијативеза учење, оспособљавање за самостално учење, способност самовредновања и изражавања сопственог мишљења;
7. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
8. развој свести о себи, стваралачких способности и критичког мишљења;
9. развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
10. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике;
11. развијање позитивних људских вредности;
12. развијање компетенција за разумевање и поштовање људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
13. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине.

Савремено образовање мора, поред академских и стручних знања и вештина, да обезбеди развој **кључних компетенција**.

Кључне компетенције представљају скуп интегрисаних знања, вештина и ставова који су потребни сваком појединцу за лично испуњење и развој, укључивање у друштвени живот и запошљавање.

Остваривањем садржаја Школског програма очекује се развијање следећих **КЉУЧНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВотно УЧЕЊЕ**:

1. Компетенција комуникације на српском (или матерњем) језику

Ученик је у стању да разуме, користи и критички размишља о идејама, чињеницама, осећањима и ставовима које изражавају други на српском језику у усменом и писаном облику. У стању је да изрази и тумачи сопствене мисли, ставове, осећања у усменом и писаном облику на српском језику. Ученик користи српски језик да би учествовао у различитим друштвеним и културним ситуацијама на примерен, конструктиван и креативан начин.

2. Компетенција комуникације на страном језику

Ученик је у стању да разуме, користи и критички размишља о идејама, чињеницама, осећањима и ставовима које изражавају други на страном језику у усменом и писаном облику. У стању је да изрази и тумачи сопствене мисли, ставове, осећања у усменом и писаном облику на страном језику. Ученик користи страни језик да би учествовао у различитим друштвеним и културним ситуацијама на примерен, конструктиван и креативан начин;

3. Математичка компетенција

Ученик је у стању да користи, опише и објасни математичке појмове и процедуре, предвиди појаве, доноси математички засноване одлуке и решава проблеме у различитим ситуацијама. Ученик може да идентификује и разуме улогу коју математика има у савременом животу и активно, конструктивно и критички учествује у животу заједнице и доприноси њеном развоју.

4. Научно-технолошка компетенција

Ученик је у стању да користи и примењује знање и научне методе при препознавању научних проблема, формулише научна објашњења појава и изводи на

чињеницама засноване закључке о научно релевантним питањима. Ученик разуме науку као најзначајнији облик људског сазнања и делатности за развој друштва, поседује свест о начинима на који наука и технологија обликују живот у савременом друштву и разуме колико је важно имати одговоран однос према употреби научних достигнућа за данашње и будуће генерације.

5. Компетенција за решавање проблема

Ученик је у стању да препозна, разуме и реши проблемске ситуације у којима решење није видљиво на први поглед, користећи знања и вештине стечене из различитих предмета. Решавање проблема подразумева и спремност ученика да се ангажује и конструктивно и промишљено допринесе решавању проблема са којима се суочава заједница којој припада.

6. Информатичка компетенција

Ученик компетентно и критички користи технологије информационог друштва у разноврсним ситуацијама и активностима да би остварио личне циљеве и активности, конструктивно и промишљено учествовао у животу заједнице.

7. Компетенција за учење

Ослањајући се на претходна знања и искуства, ученик је у стању да организује учење, самостално или у групи, на ефикасан начин и у складу са сопственим потребама. Ученик је свестан начина на који учи и расположивих ресурса за учење (књиге, интернет, друге особе итд.), мотивисан је да учи, може да управља процесом учења и превазилази тешкоће са којима се суочава током учења.

8. Компетенција за одговоран однос према здрављу

Ученик је свестан, краткорочних и дугорочних, последица понашања које угрожава физичко и ментално здравље особе, има изграђене здраве животне стилове и спреман је да се понаша у складу са њима.

9. Компетенција за управљање сопственим понашањем и спремност за акцију

Ученик је у стању да идеје преточи у акцију. То подразумева критичко мишљење, креативност, иновативност и преузимање ризика, као и способност планирања и управљања активношћу – било самостално или у оквиру тима ради – ради остварења циљева. Ученик разуме контекст у коме се одвијају активности, уме да се усклади са њим и искористи могућности које се нуде.

10. Социјална компетенција (сарадња, тимски рад)

Ова врста компетенције омогућава ученицима да делотворно и конструктивно учествују у друштвеном животу, не угрожавајући интересе, потребе, осећања, права других, чиме се јача друштвена кохезија у Србији. Ученик уме да сарађује и тимски ради на решавању проблема, који су од значаја за њега и ширу друштвену заједницу.

11. Грађанска компетенција за живот у демократском друштву

Ученик разуме основне појмове, институције, процедуре, принципе и вредности демократског друштва, свестан је места и улоге грађанина за развој и одржање демократског друштва, разуме изазове са којима се суочава савремено друштво и држава и спреман је да активно и конструктивно учествује у различитим сферама друштвеног живота.

12. Културна компетенција

Ученик разуме значај који култура има за развој и просперитет појединца и друштва, у стању је да интерпретира културна дела и повеже их са својим личним искуством да би га осмислио и обогатио. Ученик разуме значај креативног изражавања идеја, мисли, осећања у различитим медијима (музика, књижевност, извођачке и визуелне уметности).

13. Компетенција за одрживи развој

Ученик има свест да задовољење потреба садашњице не сме да угрози могућност будућих генерација да задовоље своје потребе, свестан је важности очувања животне околине и спреман је да се ангажује на конструктиван и креативан начин у очувању животне околине кроз самосталну активност и укључивање у различите друштвене акције.

Имајућу у виду карактеристике образовног система у Србији и контекста у којем он функционише Школски програм треба да допринесе развоју и **општих и међупредметних компетенција**. Опште међупредметне компетенције заснивају се на кључним компетенцијама, развијају се кроз наставу свих предмета, примењиве су у различитим ситуацијама и контекстима при решавању проблема и задатака, неопходне су свим ученицима за лично остварење и развој, као и укључивање у друштвене токове и запошљавање и чине основу за целоживотно учење.

Опште /међупредметне компетенције за крај општег средњег образовања и васпитања и средњег стручног образовања и васпитања у делу општеобразовних предмета су:

1. Компетенција за целоживотно учење
2. Комуникација
3. Рад с подацима и информацијама
4. Дигитална компетенција
5. Решавање проблема
6. Сарадња
7. Одговорно учешће у демократском друштву
8. Одговоран однос према здрављу
9. Одговоран однос према околини
10. Естетичка компетенција
11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништвуособљавање за целоживотно учење.

С обзиром на нови концепт наставе и учења (**наставу оријентисану на исходе и процесе учења**), реализовањем садржаја Школског програма омогућено је се да се образовни рад у школи организује тако да се највећи део одвија у школи, током часова и ваннаставних активности.

Школски програм, његови садржаји, активности наставника и ученика и свих актера образовања омогућавају да се реализује нови приступ настави усмереној на учење.

Новине у настави усмереној на учење и процес учења огледају се у томе да је :

1. настава је усмерена на учење и ученика;

2. учење се у највећој мери одвија у школи, као подстицајној средини, током наставних и ваннаставних активности;
3. учење је прилагођено узрасним и личним образовним потребама ученика и остварује се кроз сталну интеракцију ученика и наставника, ученика и ученика;
4. учење је усмерено на остваривање исхода и стандарда постигнућа ученика и развој њихових компетенција (међупредметне и предметне). Садржаји предметних наставних програма су инструмент за остваривање исхода и стандарда постигнућа ученика и развој њихових компетенција;
5. ученици су субјекти сопственог процеса учења, а не објекти наставе. Ученици ће постепено преузмати одговорност за сопствено учење и развијати саморегулисано учење.

Код ученика треба подржавати и оснаживати вештине и мотивацију за учење и усвајање знања, усмеравати их да постепено буду спремни да предузму одговорност за сопствено учење, односно да њиме сами руководе;

6. наставници тимски планирају, организују и воде процес учења, прате и вреднују његове резултате, преиспитују сопствену праксу, мењају је и унапређују;
7. наставници, стручни сарадници и директори школа припремају школски програм и годишњи план рада школе у складу са наставом усмереном на ученика, учење и развијање компетенција;
8. наставници, стручни сарадници и директори школа оспособљени су за унапређивање педагошке праксе, за приступ настави усмереној на учење, ученика и развој његових компетенција остваривањем исхода и стандарда постигнућа;
9. опремљене су и развијене школе вежбаонице као наставне базе високошколских установа и места за учење и професионални развој запослених на локалном нивоу.

3. НАЗИВ, ВРСТА И ТРАЈАЊЕ СВИХ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА КОЈЕ ШКОЛА ОСТВАРУЈЕ И ЈЕЗИК НА КОМЕ СЕ ПРОГРАМ ОСТВАРУЈЕ

3.1. План образовно-васпитног рада –годишњи фонд часова

ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ: по један час недељно-годишњи фонд 37 часова

- Образовање за одрживи развој
- Здравље и спорт
- Појединац, група, друштво
- Језик, медији и култура

РАЗРЕД →	ПРВИ		ДРУГИ		ТРЕЋИ		ЧЕТВРТИ	
	недељно	годишње	недељно	годишње	недељно	годишње	недељно	годишње
Српски језик и књижевност	4	148	4	140	4	144	4	128
Први страни језик-енглески	2	74	2	70	4	144	3	96
Други страни језик	2	74	2	70	2	72	2	64
Латински језик	2	74	2	70	-	-	-	-
Устав и права грађана	-	-	-	-	-	-	1	32
Социологија	-	-	-	-	-	-	2	64
Психологија	-	-	2	70	-	-	-	-
Филозофија	-	-	-	-	2	72	3	96

Историја	2	74	2	70	2	72	2	64
Географија	2	74	2	70	2	72	-	-
Биологија	2	74	2	70	2	72	2	64
Математика	4	148	4	140	4	144	4	128
Физика	2	74	2	70	3	108	2	64
Хемија	2	74	2	70	2	72	2	64
Рачунарство и информатика	2	74 вежбе		60 вежбе		30 вежбе 30 теорија		30 вежбе 32 теорија
Музичка култура	1	37	1	35	-	-	-	-
Ликовна култура	1	37	1	35	-	-	-	-
Физичко васпитање	2	74	2	70	2	72	2	64
Грађанско васпитање или веронаука	1	37	1	35	1	36	1	32
УКУПНО	31	1147	31	1145	31	1146	31	1022

Настава се изводи на српском језику, на српско- француском (по једно одељење у сваком разреду)и српско-енглеском језику такође по једно одељење у сваком разреду (двојезична настава).

3.2. Билингвална настава

Десета гимназија „Михајло Пупин“ кренула је од почетка школске године 2011/2012. у нови пројекат. Са радом је почело билингвално одељење у коме се настава одржава на српском и француском језику.

Школске 2013/2014. Десета гимназија је ушла у нови пројекат, а то је билингвална настава на енглеском језику.

Циљ наставе на енглеском језику је да омогућимо нашим ученицима да се оспособе за комуникацију у усменом и писаном облику на страном језику, француском и енглеском, како у свакодневним комуникацијама, тако и у стручним предметима. Желимо да нашим ученицима омогућимо да у нашој школи стекну виши степен знања страног језика. Сматрамо да би смо тиме младима помогли да развију свест о значају вишејезичности у савременој вишекултурној заједници. Сматрамо, такође, да би развој те свести о успешном овладавању језичким компетенцијама допринео афирмацији личности младих у нашој земљи и бољем професионалном развоју. Пројекат, свакако, доприноси много и у културолошком и у образовном смислу, развијајући толерантне и образовне људе, који би са лакоћом прихватили различитости и лакше се сналазили у различитим комуникативним ситуацијама. Упознавање културе стране земље доприноси да ученици још боље упознају сопствену културу и традицију, да схвате универзалне вредности хуманистичке баштине и вишејезичности.

На овај начин промовишемо нашу школу и чинимо је још интересантнијом за многе младе људе који су жељни знања и широког образовања.

3.3. Изборни предмети/програми

Ученици I, II, III и IV разреда обавезно бирају са листе изборних програма Верску наставу или Грађанско васпитање.

Број часова наставе Верске наставе и Грађанског васпитања у I, II, III и IV разреду износи по један час недељно. Верска настава и Грађанско васпитање остварују се као изборни предмети.

Изборни предмет	Први разред		Други разред		Трећи разред		Четврти разред		Укупно	
	нед	год	нед	год	нед	год	нед	год	нед	год
Верска настава	1	37	1	35	1	36	1	32	4	140
Грађанско васпитање	1	37	1	35	1	36	1	32	4	140

Ученици који у школској 2018/2019. уписују први разред обавезно бирају Верску наставу или Грађанско васпитање, други страни језик и два изборна програма са листе изборних програма:

- Језик, медији и култура – 2 године
- Појединац, група, друштво – 2 године
- Здравље и спорт – 2 године
- Примењене науке – 2 године
- Образовање за одрживи развој – 4 годинеј
- Уметност и дизајн – 4 године

У трећем разреду школа бира пет пакета која нуди ученицима у складу са својим људским и материјалним условима. На почетку трећег разреда, ученици бирају два изборна програма/ пакета са понуђене листе и уче две године:

- Примењене науке 1 и 2
- Основи геополитике
- Економија и бизнис
- Религије и цивилизације
- Методологија научног истраживања (укључујући и статистику)
- Савремене технологије
- Образовање за одрживи развој (може се учити од 1. до 4. разреда)
- Уметност и дизајн (може се учити од 1. до 4. разреда)

Сви изборни програми су интердисциплинарни, исходно и модулрно креирани. Они доприносе остваривању општих исхода образовања и васпитања, развијању кључних компетенција и општих међупредметних компетенција

Остали обавезни облици образовно-васпитног рада		Први разред	Други разред	Трећи разред	Четврти разред	УКУПНО
		годишње	годишње	годишње	годишње	годишње
1.	Час одељ.стар.	74	70	72	64	280
2.	Додатни рад	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120
3.	Допунски рад	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120

4. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ, ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ

С обзиром на нови концепт наставе и учења (наставу орјентисану на исходе и процесе учења), реформу наставних планова и програма, у прављењу наставних планова и програма кретало се:

1. од оног што ученици треба да знају, могу, умеју на крају сваког разреда, односно од **исходи**;
2. извршена је анализа **стандарда постигнућа** на чијем достизању се може радити у одређеном разреду (стандардима се дефинишу нивои на којима одређени исход може бити остварен на пример, основни, средњи, напредни);
3. бирани **садржаји** из програма (садржаји су сада у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционална знања);
4. изабрани су **облици, методе рада, средства наставне активности** које ће користити у настави како би омогућили ученицима да достигну образовне стандарде и развију компетенције. Њихов избор је опет, у вези са исходима учења и компетенцијама које се желе развити код ученика.

Планиране су и провере остварености образовних стандарда.

Структура програма наставе и учења свих наставних предмета за сва четири разреда је конципирана на исти начин. На почетку се налази циљ наставе и учења предмета за сва четири разреда општег средњег образовања и васпитања. Табеле прате нове захтеве у планирању и приликом планирања полазило се од дефинисаних исхода по разредима, тј. од тога шта сваки ученик треба нпр. да зна на крају првог разреда, затим одређују се стандарди на којима ће се радити нпр. у првом разреду и у односу на исходе и стандарде бирају се садржаји који су сада у „служби“ постизања исхода и остваривања стандарда. Исходи показују шта се учи, а стандарди показују колико је учење успешно (могуће их је проверити тестирањем или посматрањем и они ће бити полазна основа за тест на општој матури). Предвиђени су и начини рада за остваривања образовних стандарда као и начини провере остварености образовних стандарда.

Сви програми наставе и учења за први (реформисани) разред засновани су на општим циљевима и исходима образовања и васпитања и потребама ученика првог разреда. Усмерени су на процес и исходе учења, а не на саме садржаје који сада имају другачију функцију и значај. Садржаји су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током једне године учења конкретног наставног предмета. Овако конципирани програми подразумевају да оствареност исхода води ка развијању компетенција, и то како општих и специфичних предметних, тако и кључних. Прегледом исхода који су дати у оквиру појединих програма наставе и учења може се видети како се постављају темељи развоја кључних компетенција које желимо да ученици имају на крају општег средњег образовања.

На путу остваривања циља и исхода, улога наставника је врло важна јер програм пружа простор за слободу избора и повезивање садржаја, метода наставе и учења и активности ученика. Оријентација на процес учења и исходе брига је не само о резултатима, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом.

Програми наставе и учења, наставницима су полазна основа и педагошко полазиште за развијање наставе и учења, за планирање годишњих и оперативних планова, као и непосредну припрему за рад.

Избор активности ученика, наставника, методе и облици рада, планирани садржаји, осавремењени облици организације наставе уз уважавање образовно-васпитних потреба свих ученика у одељењу, осигураће да се на крају школске године код ђака развију различите компетенције, достигну одређени стандарди и остваре планирани исходи. Суштинска промена је у ономе што ученик треба да зна, уме и разуме на крају разреда, а не на количини чињеница које треба да запамти у току школовања.

Детаљно разрађени наставни планови и програми, као и планови и програми наставе и учења (нови планови и програми који ће важити од септембра) приложени су по предметима (у Прилогу бр.1.). У табелама су предвиђени између осталог и начини провере остварености стандарда.

1. усмено проверавање постигнућа-

- индивидуално усмено испитивање, излагања, разговор, говорне вежбе, саопштење (директна комуникација ученик- наставник), групне дискусије...

2. писмена проверавање постигнућа :

- иницијални тестови, завршни тестови (на крају школске године), контролне вежбе, писмени задаци, петнестоминутне провере, тестови знања (тестови надопуњавања, тестови вишестуког избора, тестови двочланог избора) и код ових писмених провера пожељно је у фази проверавања дефинисати задатке и питања по нивоима образовних стандарда ,
- производи стваралачког рада (есеји на задату тему, пројекти, истраживачки радови, реферати, презентације, домаћи задаци..)

3. практичан рад: лабораторијске вежбе, практичне вежбе, мерења, вежбе на рачунарима..

као и различити облици рада, **методе и средства** која ћете користити у настави како би омогућили ученицима да достигну стандарде.

5. НАЧИНИ ОСТВАРИВАЊА ПРИНЦИПА, ЦИЉЕВА И ИСХОДА ОБРАЗОВАЊА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА, НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПРОПИСАНИХ ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Школа ће путем садржаја бројних програма које нуди и испланираним начинима остваривања прописаних планова редовне наставе као и допунске, додатне и факултативне наставе обезбедити пун интелектуални, социјални и емоционални развој ученика. Начинима на којима се реализују сви облици рада у школи, употребом савремених наставних метода, дидактичких материјала, применом професионалних знања професора , бројним активносима наставника и ученика омогућиће се остваривање свих принципа, циљева и исхода образовања прописаних Законом о основама система образовања и васпитања.

Општи принципи образовања и васпитања

Систем образовања и васпитања мора да обезбеди за сву децу, ученике и одрасле:

1. једнакост и доступност остваривања права на образовање и васпитање заснованом на социјалној правди и принципу једнаких шанси без дискриминације;
2. усмереност образовања и васпитања на дете и ученика кроз разноврсне облике учења, наставе и оцењивања којима се излази у сусрет различитим потребама детета и ученика, развија мотивација за учење и подиже квалитет постигнућа;
3. поштовање људских права и права сваког детета, ученика и одраслог и уважавање људског достојанства; образовање и васпитање у демократски уређеној и социјално одговорној установи у којој се негују отвореност, сарадња, толеранција, свест о културној и цивилизацијској повезаности у свету, посвећеност основним моралним вредностима, вредностима правде, истине, солидарности, слободе, поштења и одговорности и у којој је осигурано пуно поштовање права детета, ученика и одраслог;
4. висок квалитет образовања и васпитања за све; квалитетно и уравнотежено образовање и васпитање, засновано на тековинама и достигнућима савремене науке, примена достигнућа научних дисциплина важних за процес образовања и васпитања и прилагођених узрасним и личним образовним потребама сваког детета, ученика и одраслог;
5. целоживотно учење, које укључује све облике учења и значи учествовање у различитим облицима образовних активности током живота, са циљем сталног унапређивања потребних личних, грађанских, друштвених и радних компетенција;
6. образовање и васпитање засновано на компетенцијама у складу са стратешким и функционалним оквиром за планирање и остваривање процеса образовања и васпитања, чиме се стварају услови и пружа подршка за развој свих компетенција;
7. професионалну етику и компетентност која подразумева високу стручност наставника, васпитача, стручних сарадника, директора и секретара, стални професионални развој и висок ниво професионалне одговорности и етичности;
8. хоризонталну и вертикалну проходност којом се осигурава могућност да ученици и одрасли током образовања промене врсту образовања (хоризонтална проходност) и

могућност даљег образовања и стицања вишег нивоа образовања (вертикална проходност);

9. демократичност кроз укљученост свих учесника у систему образовања и васпитања у стварању и спровођењу образовних политика, поштујући потребе и права уз обавезе и одговорности;
10. аутономија установе кроз планирање и остваривање одговарајућих активности, програма и пројеката у циљу унапређивања квалитета образовања и васпитања поштујући специфичности установе и локалне средине.

У остваривању принципа, посебна пажња посвећује се:

1. сарадњи са породицом, укључивањем родитеља односно другог законског заступника, ради успешног остваривања постављених циљева образовања и васпитања, локалном заједницом и широм друштвеном средином;
2. подршци преласка детета, односно ученика у следећи ниво образовања и васпитања и остваривању континуитета у образовању и васпитању;
3. идентификацији, праћењу и подстицању ученика и одраслих са изузетним способностима (талентовани и даровити) уз обезбеђивање услова да, без обзира на сопствене материјалне услове имају приступ одговарајућим нивоима образовања и васпитања и установама;
4. могућности да деца, ученици и одрасли са сметњама у развоју, инвалидитетом и из осетљивих група, без обзира на сопствене материјалне услове имају приступ свим нивоима образовања и васпитања у установама, а лица смештена у установе социјалне заштите, деца, ученици и одрасли са здравственим проблемима остварују право на образовање за време смештаја у установи и током болничког и кућног лечења;
5. смањењу стопе напуштања система образовања и васпитања, посебно лица из социјално угрожених категорија становништва и неразвијених подручја, лица са сметњама у развоју и инвалидитетом и других лица са специфичним тешкоћама у учењу и подршци

њиховом поновном укључењу у систем, у складу са принципима инклузивног и интеркултуралног образовања и васпитања;

6. каријерном вођењу и саветовању запослених, ученика и одраслих усмереном ка личном развоју појединца и напредовању у образовном и професионалном смислу;
7. остваривању права на образовање и укључивањем у систем образовања и васпитања на различитим узрастима и нивоима, без угрожавања других права детета и других људских права;
8. сарадњи са ученицима, ради успешног остваривања постављених циљева образовања и васпитања, као и остваривања одговарајућих активности, програма и пројеката у циљу унапређивања квалитета образовања и васпитања.

Циљеви образовања и васпитања

Основни циљеви образовања и васпитања су:

1. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју детета, ученика и одраслог;
2. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој детета, ученика и одраслог, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
3. шири обухват деце предшколским васпитањем и образовањем и свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
4. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
5. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
6. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;

7. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
8. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког детета, ученика и одраслог, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
9. развијање кључних компетенција за целоживотно учење, међупредметних компетенција и стручних компетенција у складу са захтевима занимања, потребама тржишта рада и развојем савремене науке и технологије;
10. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
11. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
12. развијање позитивних људских вредности;
13. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
14. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
15. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
16. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;

17. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
18. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Исходи образовања и васпитања

Исходи образовања и васпитања су јасни искази о томе шта се од ученика очекује да зна, разуме и да је способан да покаже, односно уради након завршеног одговарајућег нивоа образовања и васпитања.

Исходи образовања и васпитања су основа за планирање, праћење и вредновање образовања и васпитања.

Исходи образовања и васпитања представљају способност ученика да:

1. изрази и тумачи идеје, мисли, осећања, чињенице и ставове у усменој и писаној форми;
2. прикупља, анализира, организује и критички процењује информације;
3. користи српски језик, односно језик националне мањине и страни језик у зависности од културног наслеђа и средине, потреба и интересовања;
4. ефикасно и критички користи научна и технолошка знања, уз показивање одговорности према свом животу, животу других и животној средини;
5. ради ефикасно са другима као члан тима, групе, организације и заједнице;
6. зна како да учи;
7. уме да разликује чињенице од интерпретација;
8. примењује математичко мишљење и знање у циљу решавања низа проблема у свакодневним ситуацијама;
9. поуздано, критички и одговорно према себи и другима користи дигиталне технологије;

10. одговорно и ефикасно управља собом и својим активностима;
11. ефикасно и конструктивно учествује у свим облицима радног и друштвеног живота, поштује људска права и слободе, комуницира асертивно и ненасилно посебно у растућој разноликости друштава и решавању сукоба;
12. покреће и спремно прихвата промене, преузима одговорност и има предузетнички приступ и јасну оријентацију ка остваривању циљева и постизању успеха;
13. остварује идеје, планира и управља пројектима ради постизања циљева који доприносе личној афирмацији и развоју, друштвеној или привредној активности;
14. схвата свет као целину повезаних система и приликом решавања конкретних проблема разуме да нису изоловани;
15. има свест о сопственој култури и разноликости култура, уважава значај креативног изражавања идеја, искустава и осећања путем различитих медија, укључујући музику, књижевност, извођачке и визуелне уметности.

Остваривање исхода образовања и васпитања обезбеђује се укупним образовно-васпитним процесом на свим нивоима образовања и васпитања, кроз све облике, начине и садржаје рада.

Приликом планирања наведене су активности наставника и ученика, као и облици и методе рада који ће се примењивати да би се код ученика остварила постигнућа описана у стандардима, а такође су предвиђени и различити начини провере остварености образовних стандарда.

6. ПРОГРАМИ ДОПУНСКЕ, ДОДАТНЕ И ПРИПРЕМНЕ НАСТАВЕ

6.1. Додатна настава

На основу *Општег педагошко-дидактичког упутстава за остваривање садржаја програма у гимназији* циљдодатног рада је да омогући одабраним и талентованим ученицима да прошире и да продубе своја знања и вештине из неких наставних области и предмета у складу са својим интересовањима, способностима и склоностима, као и да подстиче ученике на самостални рад, развој логичког, стваралачког и критичког мишљења и да допринесе њиховом оспособљавању за даље самообразовање.

Задаци:

- задовољавање индивидуалних особности ученика, склоности, интересовања, способности за учење;
- подстицање индивидуалног развоја ученика (адекватног темпа), пре свега њихових интелектуалних карактеристика, што омогућава брже напредовање ученика (акцелерација);
- проширивање и продубљивање обима и садржаја појединих предмета за које ученици показују интересовање и способности;
- груписање ученика према способностима и интересовањима чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада;
- идентификовање обдарених и талентованих ученика.

Садржаји додатног рада полазе од редовног плана и програма, али се, сходно интересовањима и потребама ученика, проширују, продубљују и допуњују новим садржајима, одређених наука, и као такви важе само за ученике обухваћене овим обликом рада. Самим тим, садржаји додатног рада су индивидуализовани, како у односу на ученика, тако и у односу на наставника.

6.2. Допунска настава

Допунски рад се организује за ученике који стално или повремено заостају у савлађивању образовно-васпитних садржаја у редовној настави.

Циљ: омогућавање ученицима који заостају у савлађивању образовно-васпитних садржаја да се лакше укључују у редовни васпитно-образовни процес.

Задаци:

- ближе одређивање програмских садржаја у којима ученици не постижу добре резултате;
- савлађивање овако утврђених садржаја треба више ускладити са потребама и могућностима ученика за које се организује овакав рад;
- пружање помоћи ученицима да се лакше уклопе у редовну наставу и праћење њиховог напредовања.

Садржаји су идентични прописаном наставном плану и програму. Избор, ширина и дубина обраде, као и дидактичко-методички поступци, у овим облицима рада су, више него обично, под утицајем индивидуалних карактеристика ученика укључених у допунски и припремни рад.

С обзиром да је школа у пројекту Развионица у планирању и реализацији допунске и додатне наставе уводе се промене у складу са Смерницама за приступ усмерен на учење.

Основни принципи којима се наставници руководе су:

- ✓ школа обезбеђује помоћ свим ученицима којима је потребна подршка у учењу као и подршку потребама и интересовањима ученика на које не може да се одговори у редовној настави;
- ✓ школа обезбеђује једнако право на доступност квалитетног образовања и васпитања сваком детету, без икаквог вида дискриминације.

ЦИЉЕВИ/ЗАДАЦИ	АКТИВНОСТИ	ОДГОВОРНА ОСОБА	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
<p>Континуирано реализовање допунске и додатне наставе</p>	<p>1.1. План термина по активима/одељењима одржавања допунске/додатне наставе</p> <p>2. Информисање ученика и подизање мотивације за похађање допунске/додатне наставе</p> <p>3. Припремање и извођење наставе у складу са потребама ученика(диференцирани захтеви)</p> <p>4. Планирање индивидуалног допунског рада са ученицима из осетљивих група (по потреби)</p> <p>5. СОС наставник</p> <p>6. сарадња ученика са различитим нивоима знања“Ученици ученицима“</p> <p>7.“Ученици ментори“ уз наставнике</p>	<p>стручна већа</p> <p>предметни наставници</p> <p>предметни наставници</p>	<p>септембар</p> <p>новембар</p> <p>ТОКОМ ШКОЛНЕ ГОДИНЕ</p>

	<p>8. Праћење посећености часова од стране ученика и мотивисаност ученика за долазак (разговор на ЧОС-у)</p> <p>9. Праћење постигнућа/напретка ученика (разговор на ЧОС-у, анализе на одељењским већима)</p> <p>10. Редован обилазака часова допунске и додатне наставе</p> <p>1.8. Контрола и вођење евиденције о планирању свих облика наставе и обавеза наставник</p> <p>1.9. Индивидуални разговори са наставницима у вези са преузимањем личне одговорности и ефикасности</p>	<p>директор, помоћник директора, ПП служба</p> <p>директор, помоћник, ПП</p> <p>директор, помоћник</p>	
--	--	--	--

Планови за допунску и додатну наставу се предају у годишњим плановима рада наставника због различитих индивидуалних потреба ученика и промене наставних планова.

Додатну наставу школа ће остварити за ученике који постижу изузетне резултате или показују интересовање за продубљивање знања из одређеног предмета. Садржаје и реализацију истих урадиће, према задужењима, предметни наставници и они су саставни део Школског програма, као његов анекс.

6.3. Припремна настава

Припремну наставу школа ће остварити за редовног ученика који се упућује на полагање разредног испита и за ванредног ученика.

Припремну наставу школа ће реализовати и за ученике који су упућени на полагање поправног испита у обиму од најмање 10% од укупног годишњег броја часова из предмета на који је упућен на поправни испит.

Припремну наставу школа ће организовати за припрему свих ученика за полагање матурских и завршних испита у обиму од најмање 5% од укупног годишњег броја часова из предмета из којих се полаже матурски, односно завршни испит.

Наставници ће радити и припремну наставу за пријемне испите за факултете.

7. ПРОГРАМИ И АКТИВНОСТИ КОЈИМА СЕ РАЗВИЈАЈУ СПОСОБНОСТИ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА, КОМУНИКАЦИЈА, ТИМСКИ РАД, САМОИНИЦИЈАТИВА И ПОДСТИЦАЊЕ ПРЕДУЗЕТНИЧКОГ ДУХА

У школи се реализују пројекти који су део специфичне традиције.

7.1. Назив пројекта: ДЕСЕТКА- часопис ученика Десете гимназије „Михајло Пупин“

Школа: Десета гимназија „Михајло Пупин“ Нови Београд

Наставник: Оливера Ножинић, аутор и реализатор пројекта и ученици-чланови редакције, новинари и репортери

ЕЛЕМЕНТИ ПРОЈЕКТА УЧЕЊА	
Циљ и сврха пројекта	<p>Циљ пројекта „ДЕСЕТКА- часопис ученика Десете гимназије“ је да он постане традиционално гласило ученика које ће промовисати позитивне вредности и афирмисати дух међусобног поштовања на одговоран и креативан начин.</p> <p>Кроз рад на школском часопису ученици се ангажују у различитим заједничким активностима од креативних до предузетничких, којима се поспешује живот у школи. Главни и одговорни уредник је неко од професора (за сада је то Оливера Ножинић, наставник ликовне културе), а редакцију чине ученици, те зато она има променљив састав, од године до године или од броја до броја. Чине је: уредник сваког од бројева, уметнички уредник, технички уредник, менаџер продаје и чланови. Сврха часописа је да ученици боље упознају живот школе и да, кроз различите послове, буде ангажован што већи број ученика, да се посвети посебна пажња упознавању са ученицима који се, поред школских</p>

	<p>обавеза, баве разноврсним активностима; успесима и наградама ученика на такмичењима и смотрама из различитих области; учешћу ученика у разним радионицама и другим јавним манифестацијама; креативним радовима из различитих уметничких дисциплина; писаним радовима најразличитије садржине; бившим „десетарима“- сада јавним личностима, професорима који предају у школи; културном баштином, хуманитарним акцијама.</p>
<p>Примена</p>	<p>Први број часописа објављен је школске 2013/2014.год. Прве две године из штампе је излазило два броја годишње. Од 2015/2016. излази један број јер је искуство показало да се тиме значајно унапредио ученички часопис у смислу квалитета садржаја, као и у техничком смислу.</p> <p>1.Прва фаза подразумева упознавање ученика са претходним бројевима „ДЕСЕТКЕ“- часописа ученика Десете гимназије“ и анимирање ученика да се укључе у рад. Ова фаза се одвијала на редовним часовима првог разреда и путем рекламирања и оглашавања у школи.</p> <p>2.Креативна фаза подразумева писање текстова (прича, путописа, поезије, есеја...); избор награђених радова који ће бити штампани;прављење интервјуа са интересантним личностима за ученике; израду фотографија и цртежа (као илустрација или графичких прилога); састављање енигматских и других забавних садржаја. У овој фази ученици препознају и развијају сопствене стваралачке способности кроз различите форме изражавања.</p> <p>3.Избор радова који су достављени у електронској форми на адресу: redakcijadesetka@gmail.com врше сви чланови редакције коју су изабрали сами ученици. Ова фаза подразумева и прегледање текстова, исправљање словних, граматичких и других грешака.</p>

	<p>4.Уобличавање часописа врше уредник броја, уметнички уредник, технички уредник, уз асистенцију наставника, главног и одговорног уредника. Корице дизајнира уметнички уредник. Технички уредници праве прелом текста и припрему за штампу.</p> <p>5.Штампање часописа поверава се некој од штампарија. Избор штампарије врше уредници у зависности од тренутно најповољније цене на тржишту (узимају у обзир више понуда).</p> <p>6.Продаја часописа се одвија у школи. Будући да је реч о листу у који могу бити укључени сви ученици школе, продају врше ученици, у свакој смени по два. Њихов задатак је да анимирају остале ученике, родитеље и запослене у школи да купују „ДЕСЕТКУ“, да воде прецизну евиденцију о сваком продатом примерку и да, на крају свог радног дана, доставе задуженом члану редакције извештај о продаји у својој смени.</p> <p>7.Фаза сумирања резултата продаје. Ову фазу заједнички обављају сви чланови редакције, а извештај о продаји саставља у електронској форми један од чланова кога одаберу они сами. Зарађени новац биће уложен у штампање наредног броја јер је идеја да часопис издржава самог себе.</p>
Материјал, извори, помагала, опрема	1. лаптоп; камере мобилних телефона; различити извори информација из медија или са интернета; радови ученика; фотографије; компјутерски програми за дизајнирање текста
Улога и задаци наставника	Упознаје ученике са претходним бројевима „ДЕСЕТКЕ- часописа “Десете гимназије“ и анимира ученике да се укључе у пројекат; сарађује са члановима редакције у избора текстова и прилога; ради на лектури текстова; сарађује са уредницима броја током читавог процеса рада;

	уговара штампу након избора штампарије; учествује и контролише ток продаје.
Улога и задаци ученика	Ученици бирају уредника броја и остале уреднике; у координацији са главним и одговорним уредником чланови редакцијеврше избор текстова, прилога и фотографија; договарају се о техничкој опреми и графичком дизајну; раде припрему за штампу; учествују у избору штампарије и организацији продаје часописа; сумирају резултате продаје; анализирају квалитет часописа; позитивна и негативна искуства и договарају се о стратегији за наредни број.
Резиме и закључци пројекта	Искуства до сада објављених бројева „ДЕСЕТКЕ-часописа ученика Десете гимназије“ показала су да су ученици, уз стручну помоћ и правилно мотивисани, спремни да испоље своју креативност на различите начине, преузимају одговорност за реализацију различитих идеја, сарадњу и тимски рад и способност да развијају предузетнички приступ.
Оцењивање учења, оцерњивање за учење и као учење	Међупредметне компетенције које подржава пројекат: 1. компетенција за целоживотно учење: 2, 3, 5. и 7. фаза; 2. комуникација: 1, 2, 3, 4, 5, 6. и 7. фаза; 3. рад са подацима и информацијама: 1, 2, 3, 4, 5, 6. и 7. фаза; 4. дигитална компетенција: 2, 3, 4, 5. и 7. фаза; 5. решавање проблема: 2, 3, 4, 5, 6. и 7. фаза; 6. сарадња: 1, 3, 4, 5, 6. и 7. фаза;

	<p>7. одговорно учешће у демократском друштву: 1, 3, 4, 5, 6. и 7. фаза;</p> <p>8. естетичка компетенција: 1, 2. и 4. фаза;</p> <p>9. иницијативост и оријентација ка предузетништву: 1, 5, 6. и 7. фаза.</p>
<p>Сарадња између школе и породица; сарадња са другим партнерима</p>	<p>Сарадња са родитељима, гостима, ученицима и запосленима кроз анимирање ученика-продаваца да се купује часопис.</p> <p>Сарадња са штампаријама у циљу добијања најповољније понуде.</p>

7.2. Назив пројекта“КУЛТУРА МЛАДИХ“

Школа: Десета гимназија „Михајло Пупин“Нови Београд и гимназија ВИЧ из Љубљане (Словенија)

Наставници:Оливера Ножинић,аутор и реализаторпројекта; др Сузана Субић, помоћник директора, сарадник у пројекту и реализатор

ЕЛЕМЕНТИ ПРОЈЕКТА УЧЕЊА	
Циљ и сврха пројекта	<p>Циљ пројекта је истраживање културе младих средњошколског узраста из различитих европских земаља. Појам „култура“ пројекат подразумева у најширем смислу: од свакодневних животних ситуација у којима се млади налазе до учешћа у дешавањима из области културе. Наши ђаци истражују различите сегменте културе, раде презентације, размењују искуства са вршњацима из Словеније и на тај начин имају прилику да боље упознају једни друге. Замишљено је да пројекат буде отвореног типа и да се у њега укључе и друге гимназије и средње школе из различитих земаља које за овакав вид сарадње покажу интересовање. Такође, отвореност пројекта подразумева и да временско трајање не буде ограничено, већ да постане део сталних школских програма школа које се у њега укључују.</p>
Примена	<p>Пројекат се реализује од школске 2015/2016.године током другог полугодишта.</p> <p>Пошто пројекат „Култура младих“ подразумева културу у најширем смислу обрађивао би следеће теме:</p>

- **одевање младих:** како се облачимо када идемо у школу, како на журкама и другим скуповима младих, а како када присуствујемо културним дешавањима или свечаностима;
- **музика коју слушамо:** шта слушамо када смо сами, а шта у друштву; коју музику слушамо у различитим групама и ситуацијама; како нас музика зближава/дели; који су нам омиљени певачи и групе; како се проводимо уз музику;
- **спорт:** који су најпопуларнији спортови; којим спортовима се бавимо активно, а којима рекреативно; како се понашамо као навијачи; који су нам идоли међу спортистима или омиљени спортисти;
- **исхрана:** да ли знамо шта значи „култура исхране“; како се хранимо; која су нам омиљена јела; како се понашамо за столом у кући, а како у ресторану; које болести може изазвати неправилна исхрана;
- **млади и уметност:** колико пратимо уметничка дешавања (изложбе, позоришта, концерти и др); да ли се и сами бавимо неком граном уметности; које филмове гледамо-најпопуларнији жанрови и глумци; однос према споменицима културе у окружењу; колико нам је уметност важна;
- **слободно време:** колико слободног времена имамо и како га организујемо: имамо ли неки хоби, колико и како се дружимо у слободно време, на која места излазимо, да ли смо укључени у неке облике организовања младих у циљу квалитетног провођења слободног времена;
- **друштвене мреже:** у које друштвене мреже смо укључени, колико времена проводимо на њима, које су добити од друштвених мрежа, да ли су нам сви “пријатељи” заиста пријатељи, како на најбољи начин можемо користити друштвене мреже (за договоре и добијање информација од других, за учење и др.);
- **однос према окружењу:** како се понашамо у природи и какав однос према њој имамо, како се старамо о свом граду и његовим садржајима (улице, паркови, грађевине, споменици културе и др.), колико се старамо да

нам школа буде пријатније место за боравак, да ли познајемо појам одрживог развоја и разумемо ли његов значај;

- **школа:** како и колико учимо, који су нам омиљени предмети, а у којима постижемо најбоље резултате, да ли се укључујемо у школска такмичења и која, какав однос имамо са наставницима (шта нам одговара, а шта не), да ли учествујемо у ваннаставним активностима унутар школе и којим, да ли се укључујемо у пројекте предузетништва у школи- које и са којим мотивом.

Напомена: Списак тема није коначан. Током трајања пројекта очекује се да се он прошири темама које буду предлагали млади из различитих школа, у складу са својим интересовањима.

Фазе пројекта: Предвиђа се да се у току једне школске године обраде две теме, по једна пре сваке посете Београду, односно Љубљани. Веома је значајно да се између школа укључених у пројекат синхронизују све фазе.

1. Фаза: упознавање ученика са циљем, идејом и садржајем пројекта. Ова фаза подразумева и формирање тимова ученика који се укључују у пројекат. За овај део посла је задужен **наставник- координатор за сваку школу**.

У овој фази се врши **избор теме** која ће се обрађивати и одређују је договором ученици обе школе.

2. Фаза: договор ученика и наставника (координатора и сарадника) о истраживачким задацима: подела задатака унутар мањих група, методе истраживања и сумирања резултата и термински план.

3. Фаза је истраживање које се врши методама договореним у претходној фази. Наставници координирају рад група ученика, пружају стручну помоћ, старају се о томе да се поштују договорени термини и контактирају са задуженим професором из гимназије Вич.

4. Фаза подразумева **сумирање резултата** добијених истраживањем. У овој фази се све мање групе ученика унутар једне школе повезују,

	<p>размењују искуства и припремају заједничку презентацију резултата. Наставник-координатор руководи овом фазом и обавештава о реализацији истраживања наставника- сарадника, директора и Наставничко веће школе.</p> <p>5. Фаза је договор између партнерских школа о времену и начину размене искустава. Школе договарају међусобне посете и шаљу картоне размене ученика. Досадашња искуства показују да боравак ученика једних код других даје најбоље резултате у међусобном зближавању и бољем упознавању.</p> <p>6. Фаза представља веома значајну размену искустава из претходних фаза, а реализује се у непосредном контакту група ученика из сваке школе. Ученици обе школе презентују резултате истраживања исте теме, воде разговор и на крају врше сумирање: шта нам је заједничко, а по чему се разликујемо, колико нас сличности зближавају, а различитости чине отворенијим да боље разумемо друге и које су све добити овога истраживања.</p> <p>7. Фаза:публиковање резултата истраживања . Облици публикавања зависе од сваке школе појединачно: школски лист, веб сајт, писани извештаји, презентације у неком од компјутерских програма, филмови, зидне новине и др.</p>
Материјал, извори, помагала, опрема	Почевши од 3. фазе, ученици користе упитнике, камере мобилних телефона, интернет, лап-топ, пројектор и платно.
Улога и задаци наставника	Упознавање ученика са циљем, идејом и садржајем пројекта; договара се са ученицима о методама истраживања; координира рад група ученика, пружа стручну помоћ, стара се о томе да се поштују договорени термини и контактира са задуженим професором из гимназије Вич; уговара термине боравка; стара се о техничким условима за реализацију у сарадњи са рачуноводством и директором школе (план боравка ученика и наставника,

	возне карте, превоз ученика и наставника, исхрана наставника, улазнице за институције културе, професионални водичи...); организује презентацију истраживања.
Улога и задаци ученика	Ученици обе школе заједно бирају тему коју ће истраживати; састављају питања за анкету; анкетирају остале ученике школе; истражују по интернету податке од значаја за тему коју обрађују; сумирају резултате анкете; раде групну презентацију истраживања у електронској форми; размењују искуства истраживања са вршњацима из друге школе; припремају као домаћини боравак деце из Словеније у њиховим домовима; састављају картоне размене ђака; учествују у договору о плану боравка гостију у Београду; друже се.
Резиме и закључци пројекта	Пошто је појам културе младих схваћен у најширем смислу, пројекат отвара могућност бољег упознавања младих из различитих земаља. Теме које се у њему обрађују су блиске младима јер су из свакодневног живота и ситуација у којима се они налазе. Упознавање сличности и разлика доприноси међусобном упознавању, бољем разумевању, уважавању различитости и, коначно, формирању позитивних ставова према другим народима и културама.
Оцењивање учења, оцерњивање за учење и као учење	Откривање сличности и разлика доприноси бољем међусобном разумевању и уважавању. Досадашње искуство показало је да су млади отворени за дружење, забаву, спортска надметања, али и за обиласке знаменитости, присуство културним догађајима и упознавање са традицијом друге земље.

<p>Сарадња између школе и породица; сарадња са другим партнерима</p>	<p>Сарадња са гимназијом ВИЧ из Љубљане; сарадња са институцијама културе (значајна за планирање боравка гостију); сарадња са родитељима ученика-домаћина гостију из Словеније у вези са пријемом деце.</p>
--	---

7.3. Назив пројекта“МАЛА ПРОДАВНИЦА ШАРЕНИХ ЈАЈА“

Школа: _____ Десета гимназија „Михајло Пупин“Нови Београд

Наставник: Оливера Ножинић,аутор и реализатор пројекта

ЕЛЕМЕНТИ ПРОЈЕКТА УЧЕЊА	
Циљ и сврха пројекта	<p>Циљ пројекта је развијање вештина предузетништва младих ради прикупљања материјалних средстава којима би се поспешило и организовао рад на уређењу амбијента школе. Идеја за пројекат „Мала продавница шарених јаја“ проистекла је из рада са ученицима у оквиру наставних и ваннаставних активности и развијању међупредметних компетенција предвиђених Националним оквиром курикулума као основи учења. Искуства из претходних година показала су да су ученици веома заинтересовани да се ангажују у заједничким активностима којима се поспешује живот у школи, да су спремни да покрећу иницијативу и преузимају одговорност за реализацију различитих идеја и развијају предузетнички приступ.</p>
Примена	<p>Трајање пројекта: од школске 2012/2013. сваке године током марта, априла и маја</p> <p><u>Задаци за ученике:</u></p> <ol style="list-style-type: none">1. Креативна фаза: дизајнирање дрвених јајаразличитим техникама;2. Организација и продаја: - Формирање два тима од по два до три ученика-менаџера смене који бирају међу собом директора „Мале продавнице јаја“. Менаџери заједно одређују вредности „производа“, сортирају их у „магацину“ и „продавници“ ,

	<p>одлучују на почетку свакога дана која јаја ће тога дана ићи у продају, дизајнирају „излог“ и уређују „продавницу“ (у холу школе) и контролишу на почетку и крају дана улаз и излаз робе и токове новца (вођење пословних књига);</p> <p>a. Ученици свих одељења која желе да се укључе у пројекат бирају међу собом продавце и договарају се о терминима продаје;</p> <p>b. Део фазе продаје је и Аукција јаја која је отвореног типа. Воде је три ученика, а видео презентацију припрема наставник ликовне културе. У њој учествују ученици, родитељи, гости и запослени у школи.</p> <p>3. Фаза сумирања резултата продаје заједнички обављају оба тима менаџера, а директор саставља извештај у електронској форми;</p> <p>4. Фаза расподеле зарађеног новца: на састанку директора, менаџера и наставника ликовне културе доноси се одлука о расподели средстава намењених уређењу и оплемењивању школског простора.</p>
<p>Материјал, извори, помагала, опрема</p>	<p>1. Креативна фаза: ученици користе дрвена јаја, различите материјале и технике (боје, лакови, перлице, разнобојне апликације, предива, папирне трачице, различите нити.....);</p> <p>2. Фаза Организације и продаје: користе се каса и „пословне књиге“ у које се уносе подаци о продаји, распореду дежурстава „продаваца“, стању у „магацину“ и др.</p> <p>Дигиталним апаратом се фотографишу јаја, фотографије се преносе у рачунар, обрађују се у неком од програма и прави се презентација са бројевима јаја намењених аукцији. На аукцији се користе рачунар и пројектор.</p> <p>Вештине које се развијају су сарадња, вођење пословних књига, анимирање купаца-рекламирање производа, вођење аукције.</p> <p>3. Фаза сумирања резултата продаје: ученици користе графиконе, табеле, дијаграме и остале компјутерске алатке у анализи и презентацији. Вештине</p>

	<p>које се развијају односе се на примену знања стечених у оквиру редовне наставе различитих предмета у конкретној животној ситуацији.</p> <p>2. 4. У Фази расподеле зарађеног новца развија се способност дијалога, размене мишљења, одговорног одлучивања о потребама, избор производа у продавницама који су са најприхватљивијим ценама (однос квалитета и цене).</p>
<p>Улога и задаци наставника</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наставник упознаје ученике са симболиком ускршњих јаја, елементима хришћанске културе, као и традиционалним и савременим приступом у дизајнирању јаја. Потом даје задатак ученицима да украсе дрвена јаја. Наставник подстиче естетску сензибилност и критичку процену кроз анализу свих пристиглих радова и одлучивање ученика која ће од њих бити намењена аукцији као најоригиналнија и најкреативнија решења. 2. Наставник пружа стручну помоћ у организацији „Мале продавнице јаја“: води рачуна да заступљеност „продаваца“ из свих одељења буде уједначена, помаже при избору менаџера, упућује у начин вођења „пословних књига“ (задаци за менаџере и продавце). Поред тога, стара се о безбедности ученика и робе у „продавници“ и „магацину“, анимира родитеље и запослене да се укључе у пројекат, пружа стручну помоћ приликом израде фотографија и презентације за аукцију. 3. Приликом сумирања резултата продаје наставник усмерава ученике да користе знања из различитих научних дисциплина која су стекли током редовне наставе и представе их табеларно, графички и текстуално. 4. У последњој фази наставник анализира са ученицима потребе школе, договора се са њима о приоритетима, упознаје их са тржиштем производа кој су одлучили да набаве, одлази са ученицима у продавницу, помаже при састављању уговора . 5. О свим фазама обавештава директора и стручне органе школе.

<p>Улога и задаци ученика</p>	<p>Током свих фаза рада ученици су били стално ангажовани: од процеса креирања дрвених јаја, преко избора продаваца из свог одељења, избора менаџера и директора „продавнице“, организовања продаје, вођења потребне документације, рекламу производа, анимирање осталих ученика, запослених и родитеља да купују јаја, организовање и реализацију аукције, састављање извештаја о продаји, обавештавање управе школе и, коначно, у одлучивању на који начин ће прикупљена средства бити утрошена и учествовању у куповини и потписивању уговора о донацији са школом.</p>
<p>Резиме и закључци пројекта</p>	<p>Пројекат обједињује више компетенција из НОК-а:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. естетичку- 1, 2 и 4. фаза пројекта; 2. сарадњу- током трајања свих фаза; 3. предузимљивост и оријентацију ка предузетништву-2, 3. и 4. фаза; 4. комуникацију- током трајања свих фаза; 5. одговорно учешће у демократском друштву-током трајања свих фаза; 6. решавање проблема- 2,3. и 4. фаза; 7. одговоран однос према околини- 3. и 4. фаза; 8. компетенцију за учење- 2, 3. и 4. фаза; 9. дигиталну компетенцију- 2. и 3.фаза.
<p>Оцењивање учења, оцерињавање за учење и као учење</p>	<p>Наставникова процена:</p> <p>Искуства свих претходних година показују да су ученици веома заинтересовани и ангажовани у реализацији заједничких задатака свих фаза пројекта, на конструктиван, одговоран и креативан начин.</p>

	<p>Препознали су могућност да своје идеје реализују у школи, претворе их у активности и, на крају, да их и материјализују. Показали су интересовање и способност за предузетнички приступ, иницијативу и јасну оријентацију ка остварењу циљева и постизању успеха. Стекли су знања о карактеристикама одређених послова и успешно их обављали. Препознајући сопствене способности ојачали су самопоуздање, лични интегритет, самосталност и позитиван однос према другима. Комуницирали су са наставницима, родитељима, запосленима у школи, другим ученицима и учесницима пројекта поштујући принципе међусобног поштовања, равноправности, солидарности и сарадње. Користили су на ефикасан начин могућности ИКТ у представљању, организовању, систематизовању информација и извештавању о резултатима пројекта.</p> <p>О задовољству ученика најбоље говори чињеница да су се у пројекат на различите начине укључивали сви ученици првог и другог разреда, као и већи број трећег и четвртог. Атмосфера у школи током дана продаје увек је била изузетно жива.</p>
<p>Сарадња између школе и породица; сарадња са другим партнерима</p>	<p>Искуства свих претходних година показују висок степен сарадње са родитељима. Родитељи су били укључени у пројекат као купци у „Малој продавници“, али и веома активни учесници аукције.</p>

<p>Рефлексија и процена</p>	<p>Пројекат је 2015.год. награђен као најбољи пројекат предузетништва младих у Србији, у оквиру пројекта „Развионица“ и наставник је путовао на међународну конференцију CSEDU 2015 у Лисабон, Португал.</p> <p>Кроз ову ваннаставну активност ученици су открили неке своје могућности које не би кроз редован наставни процес: предузимљивост и орјентација ка предузетништву; комуникација са другим ученицима школе (не само из одељења), запосленима и родитељима; сарадња у решавању проблема; прихватање одговорности у одлучивању и раду; примену дигиталних знања у свакодневном послу и реалним ситуацијама.</p> <p>Колика је заинтересованост ученика најбоље говори чињеница која се односи на број оних који су се у њега укључивали. Атмосфера у школи је била веома жива јер је пројекат ујединио све учеснике у наставном процесу (ученике, родитеље, наставнике и запослене).</p> <p>Сваке године би требало обавестити, преко Савета родитеља и родитељских састанака, још родитеља да се укључе у пројекат, а из истих разлога и наставнике и запослене на стручним састанцима у школи.</p> <p>Учионица није једино место за учење.</p>
-----------------------------	---

7.4. Назив пројекта “ УПОЗНАЈМО УМЕТНИЧКУ БАШТИНУ ЕВРОПЕ“

Школа: Десета гимназија „Михајло Пупин“Нови Београд

Наставник: Оливера Ножинић, аутор и реализатор пројекта; остали реализатори: Славица Вишњић Вујисић, стручни сарадник-библиотекар и Марко Савић, туризмолог

ЕЛЕМЕНТИ ПРОЈЕКТА УЧЕЊА	
Циљ и сврха пројекта	<p>Циљ и сврха пројекта је истраживање уметничке баштине европских земаља и богаћење знања и искустава предвиђених редовним школским програмима ликовне културе, пре свега. Ученици имају прилику да <i>in situ</i> доживе ремек-дела појединих епоха, урбанистичке целине, стара градска језгра, као и дела савремене архитектуре, важније археолошке споменике, упознају значајније европске музејске институције и куће у којима су живели и стварали велики уметници. Како би оправдао свој циљ, пројекат је замишљен да се реализује кроз неколико фаза које обједињују низ активности чију окосницу представља јавни час на коме се осталим ученицима, родитељима, гостима и запосленима у школи презентују резултати пројекта.</p> <p>Претходне три године ученици су имали прилику да упознају знамените светске музеје Холандије, Шпаније и Немачке и пребогато наслеђе ове три земље ЕУ. Значајну подршку су нам дала одељења за културу амбасада земаља које смо посетили.</p>

<p>Примена</p>	<p>Пројекат се реализује од школске 2015/2016. сваке године од почетка новембра до средине маја</p> <p>1.Фаза (новембар-децембар)- упознавање ученика се циљем пројекта, садржајима и задацима који се од њих очекују. Идентификовање групе ученика који би учествовали у пројекту.</p> <p>У овој фази наставник држи неколико предавања праћених презентацијама и многим илустративним материјалима. Циљ предавања је да ученици добију основне информације о музејским институцијама одређене европске земље, уметницима и ремек-делима у музејима које ће посећивати, архитектонском наслеђу и другим споменицима културе градова које упознају.</p> <p>2.Фаза (децембар-јануар) подразумева истраживачке задатке ученика који се тематски односе на ствараоце, уметничка дела, музејске институције и остало уметничко наслеђе земље у коју ће путовати.Задаци се раде у пару са учеником другог одељења истог разреда.</p> <p>3.Фаза (фебруар-април) представља веома значајну размену искустава и знања из претходних фаза и тиме и највреднији део припреме за путовање у град и земљу које су проучавали. Ова фаза подразумева и израду радних свезака у које ће ученици уносити досадашња знања, а које ће обogaћивати искуствима и доживљајима пред оригиналним остварењима, коментарима, напоменама, скицама, питањима и др.</p> <p>4.Фаза (део пролећног распуста) је добро припремљено студијско путовање групе ученика са наставником ликовне културе и стручним сарадницима: Славицом Вишњић Вујисић, библиотекарком и Марком Савићем, туризмологом-саветником. Тиме им је омогућено да теоријска знања повежу са искуством које ће имати у контакту са оригиналним</p>
----------------	---

	<p>уметничким делима, институцијама, локалитетима... У радне свеске уносе запажања, доживљаје, ставове и са наставником воде разговоре у којима међусобно размењују своја искуства. На путовању ученици имају сваког другог дана двочас на коме сумирају искуства из претходна два дана.</p> <p>5.Фаза (током маја) подразумева припрему и организовање јавног часа у школи на коме ће учесници пројекта презентовати резултате својих истраживања и доживљаја оригиналних дела другим ученицима, професорима и родитељима.</p>
<p>Материјал, извори, помагала, опрема</p>	<p>1.Фаза: ппт презентације које припрема наставник уз коришћење стручне литературе, интернета и мноштво илустративног материјала.</p> <p>2.Фаза: стручна литература и интернет</p> <p>3.Фаза: радне свеске;</p> <p>Опремену за предавања и презентације истраживачких задатака чине компјутер и пројектор у специјализованој учионици за уметности и усб портови или цд са презентацијама</p> <p>4.Фаза: најзначајнији и непроцењив извор представљају оригинална уметничка остварења у институцијама културе које ученици посећују; радне свеске у које уносе запажања, доживљаје, ставове, скице, фотографије...</p> <p>5.Фаза: лап-топ, пројектор, платно, звучници, микрофони, миксете, елементи који чине одговарајућу сценографију.</p>
<p>Улога и задаци наставника</p>	<p>Упознавање ученика са циљем пројекта, садржајима и задацима који се од њих очекују; идентификовање групе ученика који би учествовали у пројекту; пружање основних информација о музејским институцијама</p>

	<p>одређене европске земље, уметницима и њиховим ремек-делима у музејима које ће посећивати, архитектонском наслеђуи другим споменицима културе градова које упознају; рад на интегрисању групе ученика од првог до четвртог разреда; подстицање ученика да кроз рад у пару са учеником другог одељења истог разреда или групи ученика различитих одељења и разреда истражују стручну литературу и инернет; вођење разговорапре, током и после путовања у циљу размене искустава, знања и доживљаја дела; сарадња са институцијама културе и амбасадама земаља ЕУ које се посећују; израда прецизне сатнице за уласке у музеје и институције културе; стални контакт у припреми и планирању свих фаза пројекта са сарадницима; организовање јавног часа у школи.</p>
Улога и задаци ученика	<p>Рад на истраживању литературе и интернета које се тематски односи на ствараоце, уметничка дела, музејске институције и остало уметничко наслеђе земље у коју путују; израда ппт презентације и размена искустава и знања са другим ученицима; израда радних свезака и у које уносе запажања, доживљаје, ставове и стечена знања пре и током путовања; посета споменицима и институцијама културе; учествовање у припреми и организовању јавног часа у школи на коме учесници пројекта презентују резултате својих истраживања и доживљаја оригиналних дела другим ученицима, професорима и родитељима (без обзира да ли су путовали или не).</p>
Резиме и закључци пројекта	<p>Упознавање уметничке баштине утиче наформирање одговорног односа према културном и историјском наслеђу и развијање позитивних ставова који се односе на неговање традиције и културе свог и других народа.</p> <p>Искуство из претходних година нас уверава да би требало да наставимо с упознавањем европске уметничке баштине јер су знања која су ученици добили на путовању, а још више њихови доживљаји пред ремек-делима уметности немерљиво богатство које ће трајно обогатити њихове</p>

	<p>личности.Ово деле и родитељи ученика. Издвојимо само нека од мишљења родитеља: „Ретко ко има прилику да тако квалитетно проведе дане у неком страном граду. Деца су прошлогодишње и ово путовање уградила у свој садржај за цео живот. И када сами буду кренули да обилазе нове градове и места, припремаће се и путовати на исти начин. Другачије неће ни умети. Неизмерно Вам хвала на ванредном труду.</p> <p>Срдачан поздрав, Јелена Миошић Дугоњић“; „Хвала Вам што сте организовали ово студијско путовање. Наша ћерка је препуна утисака.</p> <p>Већ се кандидујемо за следећу дестинацију.Срдачан поздрав, Тања Тасић“; „Хвала Вам пуно за диван пут наше деце. Теодора је пуна утисака и дивно се провела.Хвала још једном и надамо се следећем овако лепом путовању.Срдачан поздрав,Јелена Анђелковић“</p>
<p>Оцењивање учења, оцерањивање за учење и као учење</p>	<p>Међупредметне компетенције које подржава пројекат:</p> <p>компетенција за целоживотно учење: 2, 3, 4. и 5. фаза;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. комуникација: кроз све фазе; 2. рад с подацима и информацијама:2, 3, 4. и 5. фаза; 3. дигитална компетенција:кроз све фазе; 4. решавање проблема: 2, 3, 4. и 5. фаза; 5. сарадња: 2, 3, 4. и 5. фаза; <p>одговорно учешће у демократском друштву: 3, 4. и 5. фаза;</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. естетичка компетенција: кроз све фазе;

	7. иницијативност: кроз све фазе.
Сарадња између школе и породица; сарадња са другим партнерима	<p>Сарадња са одељењима за културу амбасада земаља ЕУ у Београду, као и сарадња са музејским институцијама и споменицима културе(профаним или сакралним) који се посећују од изузетног је значаја. У то нас уверавају досадашња искуства- ученицима је био обезбеђен бесплатан улаз за све што су посећивали и мали су тачно утврђена сатницу.</p> <p>Наставник редовно обавештава родитеље, директора, наставничко веће, ученике и сараднике о свим фазама пројекта путем извештаја, електронском поштом или на састанцима.</p>

7.5. Пројекат „ВАШАР“

Идеја за Вашар настала је након завршетка другог пројекта у коме су учествовали ученици Десете гимназије „Михајло Пупин“ са професором хемије у сарадњи са дипломцима са Хемијског факултета са својим професорима. У том пројекту су ученици П2 школске 2012/13. године, током редовних часова хемије, као и током ваннаставних активности у потпуности окречили своју учионицу (чишћење зидова, табли, клупа, подова, припрема зидова, набављање материјала и алата, кречење учионице, чишћење након кречења и одлагање отпада). Током свих ових часова (наставних и ваннаставних) анализиран је хемијски, еколошки и економски аспект кречења. Ученици од су од дипломаца добијали све информације у вези са и практичним и теоријским радом. Након завршетка пројекта, ученици су били веома задовољни резултатима свог рада, али и атмосфером, међуљудским односима, као и знањима добијеним током реализације поменутих часова. Такође, увидели су шта је све неопходно урадити да би се учионица комплетно реновирала (набавка завеса, чишћење и фарбање радијатора, клупа, столица, прозора итд.). Закључивши колико мало иницијативе и финансијских средстава може потпуно да промени и оплемени амбијент у коме свакодневно

усвајају знања, те колико тај амбијент утиче да се процес учења олакша, ученици су са професором хемије дошли на идеју да организују Вашар на коме би се прикупила средства за даље сређивање учионице. Прва сређена учионица је привукла многа одељења да се укључе у акцију сређивања својих учионица. Кречење је подигло школу на ниво „еуфорије“. Искуства из претходних година показала су да су ученици веома заинтересовани да се ангажују у заједничким активностима којима се поспешује живот у школи, да су спремни да покрећу иницијативу и преузимају одговорност за реализацију различитих идеја и развијају предузетнички приступ. Велики број заинтересованих ученика, велики број идеја, добра воља били су довољни да се крене у организацију првог Вашара ученика Десете гимназије „Михајло Пупин“.

Циљ пројекта је прикупљање материјалних средстава којима би се окречили зидови што већег броја учионица, клупе, столице и радијатори.

Садржај пројекта:

1. Упознавање ученика са значајем кречења (хигијенски и естетски разлози). Ученици су добијали анкетне листиће и мини-тестове, којим су проверавана њихова предзнања о овој области, а затим су представљани резултати уз објашњења. Поред значаја кречења, говорило се о средствима и материјалу потребним за кречење и о његовој цени;
2. изношење идеја о прикупљању средстава за рад. Осмишљавање штандова на Вашару, реклама за Вашар (анимирањешто већег броја ученика да учествују на Вашару). Утврђивање термина за одржавање Вашара, као и техничке подршке;
3. организација Вашара: подела послова, набавка и транспорт озвучења, прављење штандова, рекламних постера и флајера, прављење хране (колачи, пецива, роштиљ итд.), пића (цеђени сокови, безалкохолни коктели), доношење стоних игара, књига, магнета, накита, одеће и обуће, антиквитета, организација помоћи при учењу пред сам крај школске године. Представници свих одељења која су прихватила учешће у овом пројекту координирају рад ученика ових одељења. На састанцима информишу шта се урадило и шта је потребно урадити;
4. реализација Вашара: у тачно договорено време долазе представници одељења, а за њима и сви ученици заинтересовани за пројекат. Реализују своје идеје тимски, тако да

се зна свачији део посла. Свако одељење има благајника („чуvara касе“), промотере, раднике на декорацији, продавце итд. На Вашару наступа бенд, DJ. Постоје едукативне радионице (филозофи на трговима, хемијски експерименти). Одржавају се аукције мајица, плоча, антиквитета;

5. фаза сумирања резултата продаје отпочиње састанком представника свих одељења који састављају извештај у електронској форми. Извештај се састоји од суме прикупљеног новца по одељењима, описом активности сваког одељења на штанду и плановима за трошење прикупљених финансијских средстава (алат и прибор за рад, средства за кречење и чишћење, фарба, зидни сатови итд.), као и време набавке.

Међупредметне компетенције које подржава пројекат:

1. **естетичка**- 1., 2.3. и 4. фаза пројекта;
2. **сарадња**- у току трајања свих фаза;
3. **предузимљивост и оријентација ка предузетништву**- 3. 4. и 5.фаза;
4. **комуникација**- у току трајања свих фаза;
5. **одговорно учешће у демократском друштву**- у току трајања свих фаза;
6. **решавање проблема**- 2,3. и 5. фаза;
7. **одговоран однос према околини**- 1. и 4. фаза;
8. **компетенција за учење**- 1. и 4. фаза;
9. **дигитална компетенција**- 5. фаза.

Јовица В. Плавшић, професор хемије

7.6. Пројекат „Investigat+D+i (Research + Development + innovation)“

Опис пројекта:

Главни циљ пројекта „InvestigaI+D+i“ (истраживање + развој + иновација) је да подстакне ученике да стекну шири увид у науку, учећи, истражујући и откривајући у међународном окружењу. Програм такође покушава да развије њихове аналитичке вештине и промовише технологију, иновације и научна истраживања кроз израду есеја о актуелним питањима од друштвеног интереса. Језик комуникације на пројекту је енглески.

Коме је програм намењен:

Програм је намењен ђацима узраста 15-17 година.

Циљеви:

- Да се повећа интересовање за научно истраживање, технологију и иновације
- Да се побољша тимски рад и могућност размене искустава са стручњацима у различитим областима.
- Да се подстакне коришћење нових технологија примењивих у образовању, као што су блогови, форуми ..., и онлајн учење и настава.
- Да се промовише међународна размена знања и сарадња између ђака европских и америчких средњих школа.

Истраживачке области:

- Здравствена област
- Област енергетике и заштите животне средине
- Област космичке науке
- Област нанонаука и нанотехнологије
- Области биотехнологије

Динамика пројекта:

- Укључивање наставника који води пројекат, попуњавање пријавних формулара.
- Укључивање ђака од стране наставника који води пројекат. Сваки ученик бира за рад једну од пет предложених области .

- Писање индивидуалних радова од стране ученика, уз подршку наставника и стручњака из сваке области, а користећи упутства прецизирана у пројекту; регистровани ђаци учествују у онлајн форуму програма са другим ђацима и стручњацима из сваке области
- Најбољи рад из сваке области се шаље организаторима пројекта
- Међународни омладински научни конгрес се одржава у Мадриду. Научне и културне активности укупно трају 6 дана.

Организатори и подршка пројекта:

Фондација Сан Патрицио, Министарство економије и конкурентности Краљевине Шпаније, Високи савет за научна истраживања, Институт за здравље Карлос III, Национални институт за пољопривредна и прехранбена истраживања и технологије, Национални институт за свемирска истраживања, Центар за енергетику, животну средину и технологију, Универзитет Сантандер, Мајкрософт, Ендеса

Смештај и финансирање: Путне тршкове плаћају учесници програма. Организатори обезбеђују све активности и смештај за све учеснике уз плаћање котизације.

Међупредметне компетенције које подржава пројекат:

- Компетенција за целоживотно учење
- Комуникација
- Рад с подацима и информацијама
- Дигитална компетенција
- Решавање проблема
- Сарадња
- Одговорно учење у демократском друштву
- Одговоран однос према здрављу
- Одговоран однос према околини
- Естетичка компетенција
- Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

Носилац пројекта за Србију:

Синиша Вукадиновић

7.7. Пројекат „МОДЕЛ ЕВРОПСКОГ ПАРЛАМЕНТА“

Опис пројекта:

Пројекат „Модела Европског Парламента“ има за циљ да се средњошколци од 16 до 19 година упознају са радом и начином функционисања Европског парламента, да им се приближе европске институције и актуелни проблеми о којима се расправља у њима. Начин рада на конференцији је истоветан раду посланика у Европском парламенту. Ђаци су распоређени у комитетима по различитим областима и темама. Чланови комитета имају три дана да заједничким радом одговоре на задату тему-направе резолуцију, коју представљају на Генералној скупштини. У зависности од броја гласова, резолуција се усваја или обара. У случају да прође, она се прослеђује Европском парламенту, Европској комисији и Савету Европске уније, који на овај начин добијају слику како размишљају млади и које су њихове идеје везане за постојеће проблеме. Генерална скупштина се најчешће одржава у парламенту земље домаћина. Комуникација у оквиру пројекта је на енглеском језику.

Коме је програм намењен:

Средњошколцима од 16-19 година

Циљеви:

- Упознавање са начином рада и функционисања Европског парламента
- Приближавање европских институција младима

- Упознавање са актуелним проблемима у Европи
- Повезивање вршњака из различитих делова Европе
- Упознавање различитих култура и вредности
- Сагледавање различитих перспектива и решења о проблемима у Европи

Могуће области и теме:

На свакој конференцији се разматрају актуелни проблеми у Европи. Сваки комитет предлаже решења и резолуције за поједину област. На конференцијама се формирају овакви или слични комитети: комитет за индустрију, истраживање и енергију, комитет за социјална питања, комитет за културу и образовање, комитет за грађанске слободе, правду и унутрашње послове, комитет за женска права и родну равноправност, комитет за животну средину, јавно здравље и безбедност хране, као и комитет за спољне послове.

Динамика пројекта:

Конференције Модела Европског парламента се по правилу одржавају два пута годишње. Постоји јесење и пролећно заседање. Једном годишње се одржавају и регионалне конференције, а Србија припада групи земаља централне и источне Европе:

- Припремна фаза подразумева ангажовање наставника/координатора за сваку земљу, комуникацију са организаторима, поделу комитета
- Презентовање пројекта ђацима
- Пријава ђака и њихова селекција (обично 5 ђака представља једну земљу)
- Припрема ученика за сваку појединачну област (организатори шаљу материјале)
- Конференција Модела Европског парламента (1. долазак и регистрација учесника; 2. формирање тимова, рад у комитетима; 3. церемонија отварања у парламенту државе домаћина; 4. рад у комитетима; 5. састављање резолуција; 6. генерална скупштина у парламенту земље домаћина; 7. одлазак учесника).

Смештај и финансирање: Смештај ученика је обезбеђен у породицама домаћина, смештај наставника није обезбеђен. Учесници плаћају партиципацију за учешће на конференцији. Могуће је обезбедити и спонзоре који би сносили део трошкова.

Међупредметне компетенције које подржава пројекат:

- Компетенција за целоживотно учење

- Комуникација
- Рад с подацима и информацијама
- Дигитална компетенција
- Решавање проблема
- Сарадња
- Одговорно учешће у демократском друштву
- Одговоран однос према здрављу
- Одговоран однос према околини
- Естетичка компетенција
- Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

Носилац пројекта за Србију:

Синиша Вукадиновић

7.8. Пројекат „КУЛТУРА СЕЋАЊА“

Опис пројекта:

Република Србија је 01. децембра 2011. године примљена у пуноправно чланство Радне групе за међународну сарадњу у области образовања, сећања и истраживања холокауста – ITF (TaskForceforInternationalCooperationonHolocaustEducation, RemembranceandResearch). Радна група за међународну сарадњу у области образовања, сећања и истраживања холокауста је међувладина организација основана 1998. године са циљем мобилизације и координације активности у образовању, сећању и истраживању холокауста. Има 31 државу у свом чланству. Чланство у Организацији представља међународну потврду вишедеценијским активностима Републике Србија која од краја Другог светског рата редовно обележава све важније датуме страдања Срба, Јевреја, Рома и других на читавој територији државе и предузима бројне активности из области образовања, сећања и истраживања холокауста.

На редовном годишњем заседању ITF 2012. године, Радна група за међународну сарадњу у области образовања, сећања и истраживања холокауста је променила назив у

Међународна алијанса за сећање на холокауст (InternationalHolocaustRemembranceAlliance - IHRA).

Организација, коју чине представници влада и невладиних организација, ради на подршци образовању, сећању и истраживању холокауста на националном и међународном нивоу, кроз широко информисање јавности о холокаусту, слободи приступа и истраживању архива и укључивању овог питања у националне образовне програме. У систему образовања Србије деца и млади знања о холокаусту стичу у оквиру наставног програма, и то у историјским уџбеницима завршних разреда основних и средњих школа, у оквиру предмета социологија, као и грађанског васпитања и верске наставе, у оквиру јудаизма. Неколико десетина наставника у Србији прошло је курсеве професионалног усавршавања у Међународној школи за изучавање холокауста „ЈадВашем“, како би били адекватно обучени да тему холокауста приближе деци на савремен и друштвенкористан начин. Министарство просвете одлучно је да се тема холокауста на квалитетнији методолошки и дидактички начин уврсти у национални образовни програм и тиме учини приступачнија ђацима. Из тог разлога започета је процедура измене и допуне наставних материјала на тему холокауста, а у школама се подстиче разговор о штетностима расне и дискриминаторске политике, радикалним десничарским организацијама и антисемитизму како би се код деце пробудио осећај за толеранцију и мирољубиву политику. На унапређењу наставе на ову тему Министарство просвете активно сарађује са Саветом Европе, ОЕБС-ом и другим међународним организацијама.

Наставници који су прошли посебну обуку у међународној школи Јад Вашем у организацији Министарства просвете, у обавези су да имплементирају стечена знања у настави и о томе извештавају Министарство просвете.

Начин имплементације:

- Наставни садржаји о холокаусту у оквиру редовних часова грађанског васпитања и географије (наставне јединице везане за становништво Европе и становништво Србије)
- „Београђани којих више нема“ –Јевреји Београда страдали у Холокаусту – упознавање са животом и догађајима пре, током и након Холокауста
- Посета Јеврејском музеју, Музеју геноцида, синагоги, изложбама

- Посета локалитетима (Дорћол, Старо сајмиште, Топовске шупе, Бањица...) уз претходну педагошку припрему на часу
- Одликовање „Праведници међу нацијама“ - примери и сведочења
- Могућа посета меморијалном комплексу и музеју Аушвиц, Шиндлеровој фабрици и другим локалитетима везаним за Холокауст
- Сарадња са ђацима и наставницима других школа, како из Србије, тако и из иностранства у вези са темом Холокауста и могуће размене
- Пројекат сарадње с наставницима из САД (Флорида, Јужна Каролина, Калифорнија, Вашингтон)
- Сарадња са установама које се баве Холокаустом и културом сећања (Јад Вашем, Центропа и сл.)
- Израда документарног филма

Општи циљеви:

- Развијање културе сећања
- Промовисање поштовања људских (и мањинских) права
- Развијање одговорности у грађанском друштву
- Препознавање Холокауста као губитка за цивилизацију као целину
- Подизање свести о постојању антисемитизма, ксенофобије, националне и верске мржње и нетрпељивости – данас
- Развијање свести да се злочини против човечности могу поновити
- Образовање за мир

Васпитни циљеви:

- Побуђивање емпатије према жртвама
- Подстицање критичког мишљења
- Подстицање одговорности и самопоуздања ученика
- Развијање мотивације за учење

Функционални циљеви:

- Подстицање истраживачког и тимског рада
- Развијање вештина прикупљања, правилног одабира и обраде грађе
- Оспособљавање ученика за примену ИТ у самосталном учењу, за напредно претраживање интернета

Динамика пројекта: Континуирано у току школске године.

Међупредметне компетенције које подржава пројекат:

- Компетенција за целоживотно учење
- Комуникација
- Рад с подацима и информацијама
- Дигитална компетенција
- Решавање проблема
- Сарадња
- Одговорно учење у демократском друштву

Носилац пројекта:

Синиша Вукадиновић

7.9. Пројекат „КЛУБ УН“

Опис пројекта:

У многим развијеним земљама образовање о УН заступљено је у школским активностима, кроз наставне и ваннаставне активности, програме асоцијација за УН и уз подршку образовних институција. Клубови за УН у неким школама у нашој земљи основани су још пре неколико деценија и даље успешно раде. Наставници добијају потребна упутства и помоћ Удружења за УН Србије. Програми и методи рада клуба за УН у школи потпуно се уклапају у реформу образовања, јер подстичу интерактивно учење, едукативне радионице,

креативност и иницијативност ученика. Значајне активности Удружења за Уједињене нације Србије остварују се кроз рад клубова за УН у школама и на факултетима. У активности клубова у Србији сваке године је укључено преко 5000 ђака, који желе да упознају систем УН и да допринесе подршци остваривању идеала и циљева Повеље УН. Рад клубова за УН у школама у протеклом вишегодишњем периоду развијан је у складу са препорукама Министарства просвете.

Основна мисија клубова за Уједињене нације је да допринесе образовању младих за што потпуније разумевање збивања у свету, упознавању циљева и начела у Повељи УН, као и начина решавања светских питања у оквиру система ОУН. Клубови за УН су значајан облик активности на промоцији идеала Повеље УН и образовању за мир, људска права и демократију.

Циљеви, садржаји и начини рада у усмерени су ка подстицању младих на глобално промишљање и активан однос према савременом свету. Разумевање глобалних токова допринеси образовању за живот у светској заједници, у складу са процесима међузависности и неопходности сарадње људи, народа и држава, у духу мира, толеранције и поштовања људских права.

Основне тематске области: "Систем УН и глобална светска питања" ; "УН и миленијумски циљеви развоја"; "Толеранција и култура мира"; "Људска права за све"; "Светска културна и природна баштина УНЕСКА"; "Климатске промене и одрживи развој"; "Програм УН за контролу дрога"; "Агенда за 21. век".

Други пројекти Удружења за УН: (Конкурс за Дан УН, Семинар "Свет међународне сарадње", секција УНЕСКО клуба "Центар", УНИЦЕФ кампања, "Свет УН – стручне посете", Модел УН,...).

Методи рада у клубу за УН су веома разноврсни и подстичу заинтересованост, креативност, самосталност и иницијативност чланова. Предвиђени су и индивидуални или групни радови ученика.

У оквиру различитих програма могу се организовати:

- трибине, тематски панои и изложбе, видео пројекције и презентације;
- литерарни и ликовни конкурси, квизови знања, модели рада органа УН;

- кампање, приредбе и сусрети, акције солидарности;
- учешће у стручним посетама центрима УН и објектима УНЕСКА, као и другим значајним локалитетима;
- сарадња са другим клубовима и организацијама код нас и у свету.

Међупредметне компетенције које подржава пројекат:

- Компетенција за целоживотно учење
- Комуникација
- Рад с подацима и информацијама
- Дигитална компетенција
- Решавање проблема
- Сарадња
- Одговорно учешће у демократском друштву
- Одговоран однос према околини
- Естетичка компетенција

Носилац пројекта:

Синиша Вукадиновић

7.10. Пројекат: „ХЕМИЈСКЕ СВЕСКЕ“- радни листови из хемије за ученике Десете гимназије

Идеја за пројекат „ХЕМИЈСКЕ СВЕСКЕ“ - радни листови за ученике Десете гимназије последица је потребе ученика да на једном месту имају све што је потребно за праћење сваког часа хемије, чак и оног на ком су били одсутни. „Хемијска свеска“ је замена за обичну свеску. Ученици за учење често користе свеске својих вршњака, копирајући их. Разлози су вишеструки-неуредно писање, несистематичност, немогућност праћења наставе, „губљење у међувремену“ и др. На овај начин су ученици пасивни на часовима. Хемијске свеске су скуп свих радних листова прављених готово десет година за различите часове. Првобитне верзије

су мењане захваљујући постигнућима и коментарима ученика. У последње време ученици билингвалних одељења, професори хемије и енглеског језика су преводили садржаје на енглески језик. Материјал за час, ученици су добијали непосредно пред час, што је захтевало свакодневно копирање, дељење и компликовано чување и сналажење у материјалу. Ученици су предложили да све радне листове сакупимо и хронолошки поређамо, те да направимо свеску која би служила од самог почетка до самог краја школске године.

Циљ пројекта „ХЕМИЈСКЕ СВЕСКЕ“ - радни листови за ученике Десете гимназије јесте активирање ученика на часовима хемије, могућност праћења наставе, олакшано усвајање знања из хемије, прегледност и систематичност градива, боље припремање заинтересованих ученика за пријемни испит из хемије на различитим факултетима и прикупљање материјалних средстава за реализацију часова конципираних у „Хемијским свескама“ (од хемијских реагенаса до „хемикалија из свакодневног живота“ – мед, шећер, цедевита, млеко, пиво, маслиново уље, сапун, маргарин, путер, брашно...), као и лабораторијски прибор. Део средстава ће бити усмерен у хуманитарне сврхе, јер традиционално за Нову годину правимо новогодишњу забаву у дому за незбринуту децу „Моше Пијаде“ са прегршт поклона и ствари које су тој деци веома потребне.

Садржај пројекта:

1. **Прва фаза** подразумева упознавање ученика са „Хемијским свескама“ и одабир ученика да се укључе у рад. Ова фаза би се одвијала на редовним часовима, кроз рад са Ученичким парламентом и путем рекламирања и оглашавања у школи.
2. **Друга фаза** подразумева сређивање радних листова, превод на енглески језик.
3. **Трећа фаза** почиње избором штампарије, а завршава се штампањем „Хемијских свезака“. Избор штампарије врше ученици у зависности од тренутно најповољније цене на тржишту (узимају у обзир више понуда). Свако одељење би требало да има сопствену боју свеске.

4. **Четврта фаза** предстваља дистрибуцију и продају „Хемијских свески“. Одабрани матуранти уз дежурне ученике воде прецизну евиденцију о свакој продатој свесци уз писање извештаја. Ученици преузимају свеске потписујући се на одговарајућем месту на списку свог одељења.

5. **Пету фазу** заједнички обављају ученици и професор, а извештај о продаји саставља у електронској форми један од чланова кога одаберу они сами. Зарађени новац биће уложен у рад Хемијске лабораторије и хуманитаран рад.

Национални оквир курикулума као основу учења предвиђа развијање међупредметних компетенција кроз рад са ученицима у оквиру наставних и ваннаставних активности. Ученици, уз стручну помоћ и правилно мотивисани, спремни да испоље своју креативност на различите начине, преузимају одговорност за реализацију различитих идеја и способност да развијају предузетништво.

Међупредметне компетенције које подржава пројекат:

1. **компетенција за целоживотно учење:** 2, 3, 4. и 5. фаза;
2. **вештина комуникације:** 1, 2, 3, 4. и 5. фаза;
3. **рад са подацима и информацијама:** 1, 2, 3, 4. и 5. фаза;
4. **дигитална компетенција:** 2. и 4. фаза;
5. **решавање проблема:** 2, 3, 4. и 5. фаза;
6. **вештина сарадње:** 1, 2, 3, 4. и 5. фаза;
7. **одговорно учешће у демократском друштву:** 2, 3, 4. и 5. фаза;
8. **естетска компетенција:** 2. фаза;
9. **предузимљивост и оријентација ка предузетништву:** 3, 4. и 5. фаза.

Јовица Плавшић,

Професор хемије

7.11. Пројекат: „ИСТОРИЈА ВАН УЧИОНИЦЕ“

У току наредне школске године планирана је реализација пројекта „Историја ван учионице“. Пројекат има две теме:

1. културно-историјско наслеђе Баварске и Аустрије са посетом Матхаузену;

2. културно-историјско наслеђе Италије са посетом Ватикану, а реализоваће се тема за коју ученици покажу више интересовања. За реализацију пројекта планирано је студијско путовање (Аустрија - Баварске, или Италија), а како се планира путовање у немачко или италијанско говорно подручје, односно упознавање са позитивним и негативним делом немачке – аустријске прошлости и културе, односно упознавање са италијанском прошлости и културом, у реализацију пројекта укључиће се и актив страних језика, немачки или италијански.

Циљ овог пројекта је да се ученици на лицу места упознају са материјалним остацима једног времена (историјским изворима) и усаврше своја стручна знања о догађајима тог времена (учење историје ван учионице).

Непосредни циљ овог пројекта такође је савладавање и усвајање дела наставног програма упознавањем појава и односа у друштвеној средини као и однос средине према културно-историјској баштини.

Такође један од циљева је да ученици обогате лексичка знања, усаврше изговор, конверзацију, усаврше усмену комуникацију и разумевање писаних текстова.

Осим обиласка бројних културно-историјских знаменитости, ученици би током путовања имали јединствену прилику да у пракси усаврше своје познавање немачког односно италијанског или енглеског језика. Тиме су у потпуности испуњени образовно-васпитни задаци овог путовања: стицање знања о одређеним догађајима и духу једног времена, усавршавање комуникативних способности ученика кроз бројне контакте са локалном становништвом, упознавање ученика са историјским објектима, насељима, градовима као и привредним географским и урбанистичким карактеристикама, упознавања начина живота и рада људи у овим крајевима и увиђање разноликости, развијање

позитивних односа према националним, културним и естетским вредностима, навикама и социјалним односима.

Реализација пројекта је на бази самофинансирања, а услов да се ово студијско путовање реализује је најмање 20 пријављених ученика.

Зоран Мачевић

8. ПРОГРАМИ И ПРОЈЕКТИ КОЈИМА СЕ РАЗВИЈАЈА КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА КОМУНИКАЦИЈУ

8.1. Пројекти којима се развија компетенција за комуникацију на српском језику – Пројекат „КЛУБ КЊИЖЕВНИХ СТВАРАЛАЦА ГИМНАЗИЈАЛАЦА“

Између осталих пројеката у школи ће се од школеке 2018/2019. реализовати и пројекат под називом“ Клуб књижевних стваралаца гимназијалаца“, који ће поред низа програма, пројеката и активности које се реализују у школи допринети да ученици изразе и тумаче сопствене мисли, ставове, осећања у усменом и писаном облику на српском језику.

Назив пројекта: „КЛУБ КЊИЖЕВНИХ СТВАРАЛАЦА ГИМНАЗИЈАЛАЦА „

<p>ЕЛЕМЕНТИ ПРОЈЕКТА УЧЕЊА</p>	<p>Секција Клуб књижевних стваралаца гимназијалаца</p> <p>Конкурси</p> <p>Одлазак на књижевне вечери, матинее, манифестације и сл.</p> <p>Предузетништво кроз Уметничке догађаје у школи и зборник радова</p>
<p>Циљ и сврха пројекта</p>	<p>Пројекат има за циљ подстијац талентованих ученика у писању различитих књижевних форми, као и афирмацију ученика појединачно, али и школе као образовно-васпитне установе.</p>
<p>Примена</p>	<p>1) На часовима секције – ваннаставним активностима ученици же добијати упутства, задатке и смернице од наставника, кориговати назначено и сл.</p> <p>2) Ученичке радове ће наставник слати на књижевне конкурсе и пратити резултате.</p> <p>3) Наставник ће ученике, чланове секције Клуб књижевних стваралаца гимназијалаца у договору с директором и родитељима ученика повремено водити на књижевне вечери, манифестације и сл. На којима могу и сами ученици бити учесници или у публици (у зависности од врсте догађаја).</p> <p>4) План је да овај пројекат промовише и ученичко предузетништво. Намера нам је да неколико пута у току школске године, три – четири пута, организујемо Уметнички матине. Претежно би то била промоција</p>

	<p>књижевних радова чланова секције, али у корелацији са другим предметима (ликовном и музичком културом, информатиком и сл.) догађај ће садржати и изложбу ликовних радова, музичког извођења, евентуално неку видео презентацију. Циљ је да се ученици на тај начин окупљају кроз уметничко изражавање. Публика ће плаћати улазнице а од тих средстава ће се штампати годишњи зборник ученичких књижевних радова или за куповину часописа, других зборника у којима би евентуално били објављени ученички радови (за самог ученика и школску библиотеку). Зборник би се продавао ради промовисања радова, као и прикупљања средстава з анаредне манифестације, зборнике и сл.</p>
Материјал, извори, помагала, опрема	3. Компјутер, пројектор, видео-бим, штампач, копир-апарат.
Улога и задаци наставника	6. Наставник ће водити, усмеравати, окупљати и подстицати ученике у стварању, објављивању и промоцији радова. Оставриваће сарадњу са другим организацијама.
Улога и задаци ученика	Ученици ће учествовати у пројекту како је то предвиђено и претходно написано – стварајући, учешћем на конкурсима, књижевним манифестацијама, вечерима, матинеима. Ученици ће бити организовани кроз предузетништво – организацију, реализацију Уметничког догађаја у школи уз прикупљање средстава од улазнице. Биће укључени у писање, састављање, обраду текста и лекторисање свог зборника радова, као и продаји зборника.
Резиме и закључци пројекта	Сматрам да би млади уметници кроз овај пројекат добили оснажење у својој креативности и радост дружења.

Оцењивање учења, оцењивање за учење и као учење	Пројекат би им донео личну сатисфакцију, напредак и промоцију.
Сарадња између школе и породица; сарадња са другим партнерима	Пројектом ће бити обухваћена сарадња са родитељима ,пријатељима, осталим ученицима школе, као и културно – уметничким организацијама, књижевним часописима и сл.

Наставник: Кристина Рајић ,аутор и реализатор пројекта

8.2. Пројекат „ БИЛИНГВАЛНЕ НАСТАВЕ НА ФРАНЦУСКОМ И ЕНГЛЕСКОМ ЈЕЗИКУ“

Школа ће кроз реализацију појединих пројеката и програм омогућити ученицима да буду у стању да разумеју, користе и критички размишљају о идејама, чињеницама, осећањима и ставовима које изражавају на страном језику у усменом и писаном облику. У школи су планирани следећи пројекти којима ће се развијати специфична компетенција за комуникацију

на страном језику: билингвална настава на француском и билингвална настава на енглеском језику.

Десета гимназија „Михајло Пупин“ кренула је од почетка школске године 2011/2012. у нови пројекат. Са радом је почело билингвално одељење у коме се настава одржава на српском и француском језику.

Школске 2013/2014. Десета гимназија је ушла у нови пројекат, а то је билингвална настава на енглеском језику. . Отварањем овог одељења утрли смо пут и другим школама да пробају нешто ново, а нашим ученицима омогућили да се опробају у нечему што до сада није постојало у нашем граду.

Циљ билингвалне наставе је да омогућимо нашим ученицима да се оспособе за комуникацију у усменом и писаном облику на страном језику, француском и енглеском, како у свакодневним комуникацијама, тако и у стручним предметима. Желимо да нашим ученицима омогућимо да у нашој школи стекну виши степен знања страног језика. Сматрамо да би смо тиме младима помогли да развију свест о значају вишејезичности у савременој вишекултурној заједници. Сматрамо, такође, да би развој те свести о успешном овладавању језичким компетенцијама допринео афирмацији личности младих у нашој земљи и бољем професионалном развоју. Пројекат, свакако, доприноси много и у културолошком и у образовном смислу, развијајући толерантне и образовне људе, који би са лакоћом прихватили различитости и лакше се сналазили у различитим комуникативним ситуацијама. Упознавање културе стране земље доприноси да ученици још боље упознају сопствену културу и традицију, да схвате универзалне вредности хуманистичке баштине и вишејезичности.

На овај начин промовишемо нашу школу и чинимо је још интересантнијом за многе младе људе који су жељни знања и широког образовања.

8.3. Пројекат “УЧЕЊЕ ИТАЛИЈАНСКОГ ЈЕЗИКА У ИТАЛИЈАНСКОМ ГОВОРНОМ ПОДРУЧЈУ”

У циљу унапређења наставе италијанског језика планирано је организовање студијског путовања у Италију (Милано-Лугано). Због обиља културно-историјског наслеђа предметни наставник ће реализацију овог пројекта извести у сарадњи са активом историје.

Циљ овог студијског путовања је да ђаци усаврше своја знања италијанског језика: обогате лексичка знања, усаврше изговор, конверзацију, усаврше усмену комуникацију и разумевање писаних текстова.

Непосредни циљ овог путовања је такође савлађивање и усвајање дела наставног програма упознавањем појава и односа у друштвеној средини као и упознавање природних лепота и културно историјске баштине Италије. Ученици и наставници који би кренули овакво путовање имали би прилику да на италијанском језику комуницирају не само са локалним водичима него и са ђацима и студентима из читаве Европе са којима би били смештени у истом hostelу. То би била јединствена прилика да у пракси усаврше своје познавање италијанског језика. Тиме би у потпуности били испуњени образовно-васпитни задаци овог путовања: усавршавање комуникативних способности ученика кроз бројне контакте са локалном становништвом и водичима, упознавање ученика са историјским објектима, насељима, градовима као и привредним географским и урбанистичким карактеристикама Италије, упознавања начина живота и рада људи у овим крајевима и увиђање разноликости, развијање позитивних односа према националним, културним и естетским вредностима, навикама и социјалним односима.

Реализација пројекта је на бази самофинансирања, а услов да се ово студијско путовање реализује је најмање 20 пријављених ђака.

Актив наставника италијанског језика

8.4. Пројекат “ УЧЕЊЕ РУСКОГ ЈЕЗИКА У РУСКОМ ГОВОРНОМ ПОДРУЧЈУ“

СТУДИЈСКО ПУТОВАЊЕ

УПОЗНАЈ РУСИЈУ-САНКТ ПЕТЕРБУРГ

Аутори пројекта-Славица Вишњић Вујисић и Оливера Црњански Петровић

Пројекат би се извео као интердисциплинарни, ослоњен на претходна знања ученика из области историје, уметности, културе, обичаја, религије и језика. Уколико буде довољно заинтересованих пројекат би се реализовао у јуну или јулу месецу како би се поклопио са ефектом беле ноћи. Пројекат УПОЗНАЈ РУСИЈУ - Санкт Петербург је део годишњег плана

рада школе за 2018-2019. школску годину, састављен на основу искуства са пута по Москви као и ранијих студијских путовања а намењен је ученицима од првог до четвртог разреда.

Циљ- повезивање претходних знања и садржаја из различитих области и непосредно разгледање и проучавање уметничке баштине, историје, језика и културе Русије.

Садржај-У припремној фази би информисали ученике, понудили пројекат, потражили Агенцију која би могла то путовање да реализује, одржале потребне родитељске састанке, организовале додатну наставу за ученике из области које су непосредно ослоњене на садржаје који су обрађивани кроз редовне часове и додатно о локалитетима који би се обилазили. Затим пратиле и извеле студијско путовање, друга фаза. По повратку организовале јавни час како би учесници показали где су били, шта су обилазили, какви су утисци. Уједно то би била трећа фаза.

Напомена-део трошкова за студијско путовање сносили би родитељи а за улазнице на поједине локалитете, евентуалне попусте, би се обратили Амбасади Русије и Друштву српско-руског пријатељства.

Са пројектом упознати Наставничко веће Десете гимназије, Савет родитеља, Школски одбор и Министарство просвете. Ученицима понудити почетком школске године. Предлажемо да овај пројекат буде део Плана рада Десете гимназије за школску 2018-2019. годину.

у Београду, јун 2018. год.

Славица Вишњић и Оливера Црњански

8.5. Пројекат“ УЧЕЊА НЕМАЧКОГ ЈЕЗИКА У НЕМАЧКОМ ГОВОРНОМ ПОДРУЧЈУ“

У циљу унапређења наставе немачког језика предметни наставник планира организовање студијског путовања у Цирих (Швајцарска). Услов да се ово путовање реализује је најмање 15 пријављених ђака. Циљ овог студијског путовања је да ђаци усаврше своја знања немачког језика: обогате лексичка знања, усаврше изговор, конверзацију, усаврше усмену комуникацију и разумевање писаних текстова.

Непосредни циљ овог путовања је такође савлађивање и усвајање дела наставног програма упознавањем појава и односа у друштвеној средини као и упознавање природних

лепота и културне баштине Швајцарске. Ђаци који би кренули на овакво путовање имали би прилику да на немачком језику комуницирају не само са локалним водичима него и са ђацима и студентима из читаве Европе са којима би били смештени у истом hostelу. То би била јединствена прилика да у пракси усаврше своје познавање немачког језика. Тиме би у потпуности били испуњени образовно-васпитни задаци овог путовања: усавршавање комуникативних способности ученика кроз бројне контакте са локалном становништвом и водичима, упознавање ученика са историјским објектима, насељима, градовима као и привредним географским и урбанистичким карактеристикама Швајцарске, уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима, развијање интереса за природу, изграђивање еколошких навика, упознавања начина живота и рада људи у овим крајевима и увиђање разноликости, развијање позитивних односа према националним, културним и естетским вредностима, навикама и социјалним односима

8.6. Међународни пројекти у којима је школа укључена

Имајући свест о важности укључивања Школе у светске токове, предузимају се различите активности које за циљ имају оснаживање веза са институцијама образовања у свету и укључивање у међународне пројекте. У том смислу школа наставља већ започете послове:

- „Одрживи развој“ са Кондорсе гимназијом из Белфора, Француска
- „Култура и традиција моје земље“, са гимназијом „Орце Николов“, Скопље, Македонија
- „Музика и млади“, са гимназијом „Орце Николов“, Скопље, Македонија
- „Култура младих“, са гимназијом „Вич“, из Љубљане
- „Модел Европског парламента“
- „Холокауст-култура сећања“
- Пројекат међународног омладинског научног конгреса“ Investiga I+D+I фондације Сан Патрицио“

Школа је ушла и у пројекат Међународне матуре(The IB Diploma Programme). Министарство просвете, науке и технолошког развоја одобрило је увођење интернационалног

програма у средњошколско образовање. Министар просвете, Младен Шарчевић, донео је одлуку да једна од првих школа која ће реализовати овај пројекат у Србији буде наша Школа.

Међународна матура је образовна фондација која нуди квалитетне програме међународног образовања школа широм света. Основана је шездесетих година двадесетог века у Женеви и достигла је статус једног од најпрестижнијих програма у свету. Циљ међународне матуре јесте да ученике максимално припреми за већину факултета у свету, да олакша будућем студенту прелазак из једног образовног система у други, али и да негује и развија међународну свест и вредносни систем, код ученика развије позитиван став према учењу и усавршавању на свим пољима, свест о сопственим квалитетима и могућностима и културном и међукултурном идентитету.

Међународна матура обухвата три школска програма(курса): за основну школу(предшколски узраст и млађи разреди основне школе), за нижу средњу школу(старији разреди основне школе и прва два разреда гимназије) и за вишу средњу школу(трећи и четврти разред гимназије). Сваки од курсева укључује наставни програм, оцењивање ученика према узрасту, професионалну обуку наставника и процес кандидатуре, ауторизације и евалуације школе. Наша школа је у протеклом периоду прошла је процес који подразумева апликацију за кандидатуру за програм Међународне матуре за узраст од 16 до 19. године, односно за 3. и 4. разред гимназије. Кандидатура школе почиње 1.9.2018.

Програм ће се у нашој школи реализовати на енглеском језику. Српски језик, енглески језик и биологија биће изучавани на напредном нивоу, а психологија, физика, математика на стандарном нивоу. Министарство просвете ће стипендирати овај програм и одељења од 20 ученика. Планирано је да прва генерација ученика буде уписана школске 2020/2021. године.

9. ФАКУЛТАТИВНЕ (СЛОБОДНЕ) ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

Слободне активности представљају ваннаставни факултативни облик рада школе. Непосредан образовни-васпитно циљ ученичких слободних активности јесте да допринесу развоју личности на образовном, сазнајном, креативном, друштвеном и личном плану. Задаци слободних активности су:

- проширивање и продубљивање, као и стицање нових знања и умења, а према интересовањима ученика;
- задовољавање специфичних интересовања ученика уз активно усмеравање њихових склоности, способности интересовања и подстицање професионалног развоја;
- мотивисање и оспособљавање ученика за самосталан и креативан рад;
- омогућавање ученицима организовање забаве и рекреације, као и других услова да самостално користе слободно време и организују духовни, културни и друштвени живот у средини у којој живе и раде.

Слободне активности су многобројне и разноврсне и омогућавају укључивање сваког ученика у поједине облике рада. У средњим школама се најчешће организују као:

- културно-уметничке;
- научно-истраживачке активности;
- спортско-рекреативне.

9.1. ХОР

Може бити организован као мешовити, женски или мушки вишегласни хор, на нивоу целе школе. Часови рада су део радне обавезе ученика који су прошли аудицију за хор. У односу на укупан број ученика, минималан број чланова хора за школе које имају до 200 ученика је 30 чланова, а у већим школама (преко 200 ученика) је 40.

Репертоар школских хорова обухвата одговарајућа дела домаћих и страних аутора разних епоха, народне, пригодне песме савремених композитора. У току школске године

потребно је са хором извести најмање десет вишегласних композиција, асаррелла или уз инструменталну пратњу. При избору песама треба поћи од процене гласовних могућности, као и од тема и нивоа сложености примерених средњошколском узрасту.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Хор формира наставник, на основу провере слуха, гласовних и певачких способности ученика, након чега следи разврставање певача по гласовима.

Хорске пробе се изводе одвојено по гласовима и заједно. Програм рада са хором треба да садржи пригодне композиције, као и дела озбиљније уметничке вредности, у зависности од могућности ансамбла.

Садржај рада:

1. избор чланова и разврставање гласова;
2. хорско распевавање (вежбе дисања, дикције, интонације и техничке вежбе);
3. интонативне вежбе (решавање проблема из појединих делова хорске партитуре);
4. музичка карактеризација ликова и тумачење садржаја;
5. стилска обрада дела;
6. увежбавање хорских деоница појединачно и заједно;
7. реализација програма и наступа хора према Годишњем програму рада школе.

На часовима хора, наставник треба да инсистира на правилној техници певања. Дисање, дикција и артикулација представљају основу вокалне технике па тако вежбе дисања и распевавања морају бити стално заступљене. Услов правилног дисања је и правилно држање тела. Потребно је инсистирати на доброј дикцији (зависно од стила). Препоручљиво је певање вокала на истој тонској висини, уз минимално покретање вилице у циљу изједначавања вокала, а у циљу добијања уједначене хорске боје.

Код обраде нове композиције најпре се приступа детаљној анализи текста. Уколико је текст на страном језику, ученици уче правилно да читају текст, изговарају непознате гласове и упознају се са значењем текста. Током анализе текста важно је обратити пажњу и на акцентовање речи и слогова на основу дела такта и мелодијског тока. Даља анализа нотног текста и усвајање мелодија по гласовима, постиже се на одвојеним пробама по гласовима. Већ у овој фази, уз учење нотног текста, треба у учење укључити и динамику и агогику. На

заједничким пробама хора, након усвајања композиције у целости, неопходан је даљи рад на интерпретацији дела.

Обрађене композиције изводе се на редовним школским активностима (Дан школе, Свечана прослава поводом обележавања школске славе Светог Саве, Годишњи концерт...), културним манифестацијама у школи и ван ње, као и на фестивалима и такмичењима хора у земљи и ван ње.

ПРЕПОРУЧЕНЕ КОМПОЗИЦИЈЕ ЗА РАД ХОРА

Химне: Боже правде, Светосавска химна, Востани Србије, Gaudeamus igitur,

О. Ди Ласо: мадригал по избору (Матона миа Кара)

К.Џезуалдо: мадригал по избору (нпр. Sospirava il mio core),

Хенри VIII: Pastime with good company

Стари мајстори - Избор

Ј.С.Бах-неки корал по избору (Jesu, meine Freude; Herr, Gott, wir loben dich)

Ј.С.Бах/Ш.Гуно-Аве Марија (хорска обрада)

Г.Ф.Хендл: арија Алмире из опере Риналдо (хорска обрада)

Ђ.Б.Мартини: Un dolce canto

В.А.Моцарт: Abendruhe;

Л.в.Бетовен: канони Glück zum neuen Jahr, An Mälzel

Ф.Грубер: Агиа Нухта

А.Суливан: The long day closes

Ф.Шуберт: избор (Heilig ist der Herr)

Ф.Шуман: избор (Gute Nacht)

Ф.Лист: Салве регина

Ђ.Верди: Хор Јевреја из опере „Набуко“

А.Бородин: Половетске игре из опере „Кнез Игор“

П.И.Чајковски: избор духовних песама (Свјати боже), Ручи бегут звења
Д.С.Бортњански: Избор (Оче наш, Тебе појем, Хвалите господа, химна Кољ Славен)
Чесноков: Избор (Тебе појем)
Н.Кедров: Оче наш
А. Ведель: Не отврати лица Твојего
Анонимус: Полијелеј-Хвалите имја Господње
С.С.Мокрањац: Одломци из Литургије св. Јована Златоустог: Тебе појем, Свјати боже,
Буди имја, Алилуја; Тропар св. Сави, О светлим празницима; Акатист пресветој Богородици;
Руковети или одломци из руковети по избору и могућностима хора;
К.Станковић: Паде листак, Тавна ноћи, Девојка соколу, Сива магла
И.Бајић/К.Бабић: Српкиња
Кнез М.Обреновић: Што се боре мисли моје-обрада
Ј.Славенски: Јесењске ноћи
М.Тајчевић: Четри духовна стиха
Џ.Гершвин: Самертајм (Sumertime)
Црначка духовна музика: Избор (Nobody knows; Пija rock)
К.Орф: Catullicarmina (Odi et amo)
К.Золтан: Stabat mater
Д.Радић: Коларићу панићу
М.Говедарица: Тјело Христово
Е.Витакр: Лукс аурумкве (Lux Aurumque)
Г.Орбан: Аве Марија
С.Ефтимиадис: Карагуна
Т.Скаловски: Македонска хумореска
Д.С.Максимовић: Девојчица воду газии, Љубавна песма
Ст.М.Гајдов: Ајде слушај Анђо
П.Љондев: Кавал свири, Ерген деда
С.Балашии: Sing, sing
К. Хант: Hold one another

Ф.Меркјури: Боемска рапсодија, We are the champions

Џенкинс: Адиемус

Г.Бреговић: Dreams

Ера: Амено

Непознат аутор: When I fall in love

А.Ли: Listen to the rain

М.Матовић: Завјет, Благослов

В.Милосављевић: Покајничка молитва, Херувимска песма

Ж.Ш.Самарцић: Суза косова

Н.Грбић: Ово је Србија

С.Милошевић: Под златним сунцем Србије

Обраде песама група Beatles (Yesterday...), Abba...

Обраде српских народних песама, песме Тамо далеко, Креће се лађа Француска, коло Боерка...

Канони по избору

9.2. Програм рада секција

9.2.1. Програма рада ДРАМСКО- РЕЦИТАТОРСКЕ СЕКЦИЈЕ

Током школске 2018/2019.године планирано је да се одржи 30 часова Драмско-рецитаторске секције, са једним часом недељно. Предвиђено је да се ученици упознају са основним техникама класичног позоришта, али и са савременим облицима театра, као што су театар потлачених, форум театар и театар импровизације. Као крајњи резултат овакве припреме планирано је да настану две представе, уколико околности попут простора али и ангажовања ученика то омогуће.

- Избор чланова драмске секције. Упознавање са методама рада, стварање атмосфере подршке и неформалности. Радионичарски приступ.

- Вежбе концентрације
- Облици сценске радње
- Говорне вежбе. Казивање брзалица и стихова. Вежбе дикције.
- Грађење лика и карактера.
- Припрема одабране представе
- Припрема представе засноване на искуствима ученика са тематиком из ђачког и адолесцентског живота (техника импро театра)
- Припремање ученика за Рецитаторско такмичење или пригодан наступ у школи
- Радионице у оквиру актуелних тема са могућношћу презентације након сваке радионице.

У зависности од заинтересованости ученика, ова секција може садржати и часове увежбавања беседничког умећа.

Руководиоци секције:

Кристина Рајић

9.2.2. Програма рада секције „КЊИЖЕВНИ ВОДИЧ КРОЗ БЕОГРАД“

ТЕМЕ (САДРЖАЈИ)	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ (АКТИВНОСТИ)
<p>Шетње по Београду до места која су повезана са животом и радом српских књижевника и упознавање са занимљивим чињеницама из њиховог живота.</p> <p>Посете музејима и спомен-собама књижевника.</p> <p>Откривање културног и природног наслеђа путем културног туризма.</p> <p>Промоција културних различитости и борба против ксенофобије и расизма.</p>	<p>Говорне вежбе; драматизације; рецитовање; израда паноа; такмичења у познавању живота писаца; сарадња са фондацијама; литерарни конкурси; израда пројеката.</p>

9.2.3. Програм рада секције „ КРЕАТИВНО ПИСАЊЕ“

План и програм ове секције заснива се на неговању и активирању младих талената из областикњижевног стваралаштва и њиховој афирмацији у јавности. Секција треба да подстакне ученике да самостално стварају и проналазе свој песнички израз. Чланови секције јавно наступају у школи и ван ње, учествују у организацији књижевних вечери и на литерарним конкурсима. Један од циљева ове секције је и тесна сарадња са школским часописом, у ком ће се објављивати најбољи ђачки радови. Сврха рада ове секције јесте проширивање и продубљивање заинтересованости за књижевност. Посебна сврха је усмеравање талентованих ученика у њиховом стварању, као и пружање помоћи у презентовању њихових радова.

ТЕМЕ (САДРЖАЈИ)	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ (АКТИВНОСТИ)
<p>.</p> <p>ОКТОБАР</p> <ol style="list-style-type: none">1. Формирање секције (на основу интересовања и личног опредељења ученика у школи).2. Упућивање нових чланова у претходни рад и резултате рада3. Читање ранијих литерарних радова ученика4. Планирање рада секције на основу идеја ученика. Подела дужности и усклађивање евентуалних различитих идеја везаних за начин рада у секцији.5. Упознавање са функционалним стиловима. Проналажење примера за сваки функционални	<p>Учествовање на радионицама у организацији Шведске амбасаде на Сајму књига, учешће на конкурсима у организацији Црвеног крста, учешће на конкурсима у организацији Скупштине града</p>

<p>стил.</p> <p>6. Популарисање рада секције у првим разредима</p> <p>НОВЕМБАР</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Упознавање са облицима новинарског изражавања (вест, извештај, репортажа) 2. Поналажење и учечавање облика новинарског изражавања у дневним новинама 3. Самостално писање новинског чланка (вести, извештаја, репортаже) 4. Читање и коментар радова 5. Прикупљање нових оригиналних радова, анализа и разговор о њима <p>ДЕЦЕМБАР</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Облици новинарског изражавања (сарадња са школским часописом) 2. Интервју са неким од ученика или наставника школе 3. Репортажа са неког актуелног догађаја 4. Припрема за литерарни конкурс „Црвеног крста“ 5. Читање радова и коментар <p>ЈАНУАР</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Подсећање на књижевну традицију о Светом Сави 2. Подстицање радова на ту тему 3. Анализа радова и припрема за прославу дана Светог Саве 4. Учешће на Светосавској академији <p>ФЕБРУАР</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Час слободног стваралаштва (поезија) 	<p>и Друштва за борбу против рака, учешће на ктуелним конкурсима, као и сарадња са школским часописом.</p>
---	--

2. Час слободног стваралаштва (проза)

3. Припрема за литерарни конкурс Скупштине града и Друштва за борбу против рака

МАРТ

1. Изношење идеја за школски часопис

2. Подела задатака за рад на часопису и прикупљање материјала

3. Учесће на актуелним конкурсима

АПРИЛ

1. Припрема и селекција радова за учешће на Палилулској културној Олимпијади

2. Додатне активности и задаци

МАЈ

1. Анализа успешности рада секције

2. Награђивање најуспешнијих чланова

проф. Бојана Соле-Ђорђевић

9.2.4. Програма рада ЛИТЕРАРНЕ СЕКЦИЈЕ

ТЕМЕ (САДРЖАЈИ)	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ (АКТИВНОСТИ)
1. Организовање секције	- Усвајање плана и програма; договор о начину рада; подела задужења; оквирни договор праћења актуелних часописа и књига које су у сфери интересовања ученика
2. Школска библиотека	- Заједничка посета школској библиотеци; упознавање са радом библиотеке и распоредом књижног фонда
3. Језичка истраживања (говор и његова стилска функција, истраживање народног језичког блага)	- Прикупљање и анализа говорног материјала који су чланови секције по групама или индивидуално прикупили из живота и литературе (говор деце у игри, омладине у школи, одраслих у кући или на улици, различите професије - Сакупљање народних умотворина у срединама у којим ученици живе или које су им на неки други начин блиске и анализа језичких одлика
4. Планирање у изради писменог састава	- Анализа ученичких састава са часова и уочавање композиције; писање по задатом плану; самостална израда плана писменог састава
5. Омладински листови и часописи	- Читање изабраних текстова уз коментаре
6. Изабрана литература	- Одабир дела и писаца за заједничку обраду – заједничко читање и тумачење дела на иницијативу ученика - Самостална анализа и презентација књижевног дела или писца по избору ученика

	- План за читање и истраживање током распуста
7. Стваралачки покушаји	<p>- Читање самосталних поетских и прозних радова које су ученици одабрали као најрепрезентативније; праћење самосталног стваралаштва ученика уз корекцију и анализу</p> <p>- У сарадњи са наставницима страних језика ученици раде на превођењу неких поетских дела са страних језика</p> <p>- Писање есеја на одабрану тему</p> <p>- Писање филмског приказа – критике</p> <p>- Писање сценарија или драмског текста</p>
8. Пригодне теме	- Сарадња са другим секцијама на реализацији школских свечаности; израда паноа са учничким радовима који су инспирисани Светим Савом; дискусије на тему како обележавати 8. март; истраживање – жене писци кроз историју књижевности
9. Облици изражавања	<p>- Обрада репрезентативних узорака и анализа ученичких радова</p> <p>- Вежбе: посматрање, уочавање, одабир тема у природи и социјалном окружењу</p>
10. Митологија	- Истраживање митова и легенди, корелација са редовном наставом; словенска митологија
11. Књижевна окупљања	<p>- Организација и посета књижевној вечери; књижевно посело – разговор о књижевности коју ученици доживљавају као књижевност за младе</p> <p>- Истраживања о књижевним удружењима у нашој земљи и рад на остваривању сарадње</p>

12. Медији књижевности	- Истраживања различитих модерних медија књижевности; интернет као један од медија књижевности – блог и други видови интернет стваралаштва
13. Литерарни конкурси	- У складу са афинитетима у књижевном стваралаштву ученика правиће се одабир за објављивање радова и слање на литерарне конкурсе

Наставник: Милена Плећаш Стевановић

ТЕМЕ (САДРЖАЈИ)
Однос наставе и садржине у литерарном делу
Основни појмови „креативног писања“
Вежба: креативно писање
Сисонимија на нивоу исказа, композиција уметничког дела
Асоцијативне тезе међу књижевним делима
Дискусија: дела ван наставног програма
Посета београдским књижарама
Теорије књижевног стварања
Израда текста з жанру по избору
Путовања као књижевни материјал
Лично искуство као књижевна грађа
Путопис-дискусија о начину израде
Есеј- дискусија о начину израде
Истраживачко новинарство
ТВ и радио новинарство

Израда књижевног текста на нивоу школе

Изложба фотографија на тему „Писање и читање“

9.2.5. Програм рада ДРАМСКО- РЕЦИТАТОРСКЕ СЕКЦИЈЕ

ТЕМЕ(САДРЖАЈИ)	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ(АКТИВНОСТИ)
1. Сценски покрет	- Мимика и гестикулација на сцени кроз решавање задатака невербалне природе; ученици одређене ситуације дочаравају гестовима, фацијалним експресијама и покретима, док остали ученици настоје да прецизно одреде шта су видели
2. Дикција	- Ученици вежбају да кроз спознају свог говорног апарата и основних теоријских знања из фонетике српског језика правилно артикулишу гласове; брзалице
3. Глума	- Ученици изводе пробе представе ; импровизација
4. Рецитовање	- Ученици рецитују поезију чији се избор природно и спонтано намеће у зависности од

	сензибилитета ученика, уважавајући притом све научено о дикцији, акценту, изразу, интонацији, паузи, јачини и боји гласа
--	--

Рецитаторска секција

Циљ: усавршавање способности ученика за изражајно читање и казивање разних врста текстова.

Задаци и оквирни садржаји рада: продубљивање осећањ азаразне врсте изражајног и уметничког читања и казивања; читање, говорење и рецитовање књижевних и других текстова; упућивање у разне облике усменог и писменог изражавања (приповедање, описивање, монолог, дијалог и др.); неговање говорништва (беседништво); дискусије о одређеним темама; курсеви дикције; припремање програма зашколске и месне свечаности и приредбе; учествовање на школским и ваншколским такмичењима и смотрама у рецитовању, читању, приповедању и говорништву; сусрети са истакнутим рецитаторима, глумцима, спикерима, говорницима, писцима и сл.; сарадња с другим секцијама у школи, радним организацијама, школама с другим наставним језицима, месним заједницама и др.; оспособљавање за коришћење разних техничких уређаја и помагала и др.

Драмска секција

Циљ: увођење ученика у драмско стваралаштво и сценску уметност.

Задаци и оквирни садржаји рада: продубљивање смисла за драмски израз; систематско упознавање драмске и позоришне уметности (врсте, одлике, сличности и разлике у односу на друге уметности); курсеви глуме и режије; практична примена знања, умења и вештине у припремању позоришне представе и других сценских програма школе; анализе позоришних представа и других сценских програма школе; анализе позоришних представа и драмског програма радија и телевизије; драматизовање разних књижевних и других текстова; припремање програма за школску и месну радио-станицу, учешће на омладинским смотрама

и фестивалима; сусрети са истакнутим драмским писцима и позоришним радницима, сарадња с културно-уметничким друштвима, аматерским и професионалним позориштима и другим институцијама у ужој и широј друштвеној средини, прикупљање и израда разних материјала о драмским писцима и позоришним уметницима (критике, монографије, фотоси и сл.), као и декора, реквизита и др.); сарадња с другим секцијама у школи и ванње и др.

9.2.6. Програм рада ИСТОРИЈСКЕ СЕКЦИЈЕ

Својом активношћу секција обухвата ученике од првог до четвртог разреда, који показују посебан интерес за свеобухватније и садржајније упознавање са одређеним темама, догађајима, појавама и личностима из опште, а пре свега националне историје.

Задатак секције је да у свом раду и програмским садржајем што више ангажује и мотивише ученике да сами и уз помоћ предметног наставника проуче, истраже и на темељу литературе, часописа, мемоара, штампе, електронских медија и других публикација самостално обраде одређене историјске догађаје, појаве, процесе, личности. Такође секција се бави и израдом тематских карата, родослова, панона.

Оваквом оријентацијом, секција настоји да у што већој мери оспособи ученике за самостално- истраживачки рад уз селекцију и коришћење историографске литературе, за аналитичко и критичко проучавање одређених догађаја и личности.

Секција је од помоћи ученицима да се едукују и инструкују за самосталан рад, истиче субјективност ученика, чиме се мотивише њихова: самосталност, креативност, индивидуалност, инвентивност, селективност, истраживачки дух, критичко размишљање и закључивање.

9.2.7. Програм рада СЕКЦИЈЕ ЗА ФИЗИКУ

ТЕМЕ (САДРЖАЈИ)	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ (АКТИВНОСТИ)
<p>1. Пробрано праћење културних догађаја у нашем граду, и посете споменицима и установама културе,</p> <p>2. Припремање изложбе <i>ФОТОГРАФИЈЕ И ТЕКСТОВИ ИЗ ПУПИНОВОГ ЖИВОТА</i>, као визуелно сведочанство једног времена и једног живота, уз прецизне описе садржаја. Фотографије из ове посебне колекције пружају могућност да се наш чувени изумитељ из Идвора и његов научни рад боље изуче и популаризују.</p> <p>3. Проучавање и истаживање значајних догађаја, појава и личности из локално-завичајне историје.</p>	<p>Рад секције се одвија у два вида:</p> <ul style="list-style-type: none"> • трибине, где би се након краћег припремљеног излагања, ученицима омогућило да постављају питања, воде дијалог, развијају полемику и износе своја сазнања и тумачења одређених догађаја, чиме се негује и подстиче способност историјског мишљења; • у форми израде семинарских радова. <p>Секција се састаје два пута месечно, а по потреби и чешће, зависно од интересовања чланова.</p>

ТЕМЕ (САДРЖАЈИ)	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ (АКТИВНОСТИ)
<ul style="list-style-type: none"> -Фундаментални огледи из физике -Основне интеракције у природи -Физички експерименти и техника -Занимљиви физички огледи -Методе физичких истраживања 	<p>У оквиру Секције из физике професори физике ће водити ученике у току школске године на Физички факултет на експерименте и предавања, у посету Институту Винча такође на експерименте и предавања, на Фестивал науке и у обилазак Музеја "Никола Тесла".</p>

9.2.8. Програм рада СЕКЦИЈЕ ИЗ ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА

Време реализације	Редни број часа	Садржај рада
Септембар-октобар	<ol style="list-style-type: none"> 1. 2. 3. 4. 5. 6. 	<p style="text-align: center;">КОШАРКА</p> <p>Техничко-тактичко увежбавање</p> <p>Техничко-тактичко увежбавање</p> <p>Зонска одбрана</p> <p>Контранапад</p> <p>Стандардизоване акције</p> <p>Стандардизоване акције</p>
Октобар-новембар	<ol style="list-style-type: none"> 7. 8. 9. 10. 11. 12. 	<p style="text-align: center;">ОДБОЈКА</p> <p>Напад из зоне 4</p> <p>Напад на зоне 2</p> <p>Напад из зоне 3</p> <p>Сервис</p> <p>Ситуациона игра</p> <p>Варијанте покривања поља у одбрани</p>
Децембар	<ol style="list-style-type: none"> 13. 14. 15. 16. 17. 18. 	<p style="text-align: center;">СТОНИ ТЕНИС</p> <p>Правилан став и држање рекета</p> <p>Форхенд</p> <p>Бекхенд</p> <p>Сервис</p> <p>Спинови</p> <p>Пимпловање</p>

Јануар- фeбруар		ПЛЕС
	19.	Фолклор
	20.	Фолклор
	21.	Фолклор
	22.	Фолклор
	23.	Фолклор
	24.	Фолклор

Време реализације	Редни број часа	Садржај рада
Март-април		МАЛИ ФУДБАЛ
	25.	Основни елементи технике (пријем, додавање, шут на го)
	26.	Увежбавање елемената технике(дриблинг, додавање из дриблинга, шут на го из дриблинга)
	27.	Тактика-теоријска припрема(видео материјал)
	28.	Тактика поставка на терену и кретање
	29.	Увежбавање у диригованим условима
	30.	Увежбавање у ситуационим условима

Напомена:

Редослед рада секција биће усаглашен са календаром такмичења који добијамо средином септембра сваке године, као и у зависности од интересовања ученика.

Реализација плана зависиће од услова рада у објектима физичке културе, имајући у виду реконструкцију истих. Тренутни услови су у принципу лоши, а за реализацију понуђених секција су најближе прихватљивији.

9.2.9. Програм рада БИБЛИОТЕЧКЕ СЕКЦИЈЕ

Циљ библиотечке секције

1. Врши се обука у стицању знања и вештина у обављању библиотечких послова и пружању услуга библиотечким корисницима.
2. Практична примена стечених знања и вештина у обављању библиотечких послова и пружању услуга библиотечким корисницима.

План рада

време	Садржај,активност	реализатор
IX	Формирање секције	библиотекар
IX	Упознавање са програмом рада, просторијама библиотеке и са библиотекарском.	библиотекар
IX-X	Упознавање ученика са правилима коришћења књижног фонда библиотеке, начином рада у библиотеци, основним библиотечким пословима, распоредом књига.	библиотекар
Током године	Шта разликује школску од јавне библиотеке?	библиотекар
Током године	Основне информације о обради нових књига.	библиотекар
Током године	Печатање књига.	библиотекар

Током године	Како водити књигу инвентара.	библиотекар
Током године	Одредити сигнатуру књиге.	библиотекар
Током године	Основни појмови о УДК систему.	библиотекар
Током године	Слагање књига по УДК систему.	библиотекар
Током године	Преслагање и обележавање школске библиотеке.	библиотекар
XII	Рад на сређивању књижног фонда шта је оштећена и неактуелна књига, поступак отписа.	Библиотекар
Друго полугодиште	Оспособљавање ученика за издавање књига.	библиотекар
јун	Извештај о раду секције.	библиотркар

Начин реализације:

Мотивисати и евидентирати заинтересоване ученике. Одредити термине одржавања секције.

Кроз предавање и непосредну помоћ упознати полазнике секције са основама библиотечког пословања на нивоу рада школске библиотеке. Приближити књигу, заинтересовати их за читање, истраживање, пронаалажење садржаја, научити их да се књигама

служе, правилно одлажу, користе литературу, цитирају али и да прате продукцију књига, књижевне награде, како домаће тако и међународне.

Организовати посету библиотекара из Библиотеке града Београда или их организовано одвести у посету тој установи. Упознати их са могућностима уписа у Градску библиотеку, правилима рада и начину коришћења њиховог фонда. Организовати посету Сајму књига и обилазак спомен простора на Косанчићевом венцу.

Активно их укључити у опис, попис, отпис књига, инвентарисање, преслагање и одлагање, прикупљање и набавку нових књига. Оспособити их да буду промотери у својим одељењима, покретачи неких нових акција везаних за рад школске библиотеке.

9.2.10. Програм рада ФИЛОЗОФСКЕ СЕКЦИЈЕ

ТЕМЕ (САДРЖАЈИ)	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ (АКТИВНОСТИ)
<p>- Увод у метафизику (од заснивања метафизике до преиспитивања њене утемељености).</p> <p>- Проблем Божије егзистенције (филозофска, теолошка, научна интерпретација).</p> <p>- Филозофија уметности (од Платоновог амбивалентног односа према уметности до кризе онтолошког статуса уметничког дела у постмодерној култури).</p> <p>-Проблеми политичке филозофије (однос етике и политике некада и сад).</p> <p>-Савремени проблеми филозофије језика.</p>	<p>-Избор филозофских цитата и анализа кроз дискусију и дебату.</p> <p>- Посета и учешће у филозофским трибинама у организацији Српског филозофског друштва.</p> <p>-Учешће у конференцијама у организацији Филозофског факултета Универзитета у Београду.</p> <p>- Посета и учешће у позоришним манифестацијама поводом Светског дана филозофије у организацији Секције наставника филозофије у Београду.</p> <p>-Организација и учешће у школском такмичењу, које претходи СОФИЈ-и, Националним квалификацијама за Међународну филозофску олимпијаду у Пожаревцу.</p>

10. ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

Планиране културне активности школе су бројне и разноврсне. Обележавање школске славе Св. Сава и Дана школе пригодним програмом, који ће припремити и реализовати више стручних већа: српског језика и књижевности, верске наставе, музичког, физичког, грађанског и осталих који покажу интерес и сарадњу.

Сарадња са институцијама културе планирана је током целе школске године. Ученици ће посећивати све важније позоришне, музичке, ликовне манифестације у граду, сајмове књига и стваралаштва и учествовати у програмима институција културе намењеним ученицима средњих школа.

Наставиће се сарадња са београдским позориштима и музејима. Планиране су и активности хора, рецитатора, драмске секције и ученика који се баве визуелним уметностима и њихови наступи у школи, као и на такмичењима и смотрама.

Предвиђена су и учешћа ученика на спортским такмичењима и другим спортским манифестацијама.

Планирано је организовање мини-сајмова из природних и друштвених наука на којима ће ученици моћи да на занимљив и креативан начин стекну нова знања.

11. ПРОГРАМ КАРИЈЕРНОГ ВОЂЕЊА И САВЕТОВАЊА

Активности	Време реализације	Носиоци реализације
Часови одељењске заједнице (теме из области каријерног вођења, гостовање родитеља који представљају одређена занимања...)	током школске године	одељењске старешине
Часови грађанског васпитања (теме из области каријерног вођења, писање CV, разговор са послодавцем...)	током школске године	наставници грађанског васпитања
Професионално информисање ученика трећег разреда о факторима које треба узети у обзир при избору факултета/занимања (групно)	током првог полугодишта	педагог
Радионица „5 корака до одлуке“, израда панона	током првог полугодишта	педагог
Информисање о Центру за професионалну оријентацију при Националној служби за запошљавање, о сајтовима ...	октобар, новембар	психолог

Тестирање ТПО, обрада података, професионално саветовање (индивидуално)	октобар-мај	психолог
Представљање факултета у школи	октобар-мај	директор, помоћник директора, педагог, психолог
Посета факултетима који организују Отворена врата	октобар-мај	директор, помоћник директора, педагог, психолог, одељењске старешине
Учешће ученика у пројектима које факултети нуде школи	октобар-мај	психолог, педагог
Дводневне радионице које организује Канцеларија за младе	март-април	психолог, педагог
Сајам образовања	март	психолог, педагог
Ревија занимања	април	психолог, педагог
Сарадња са ИС Петница, Регионалним центром за таленте	током школске године	психолог
Презентација школе у основним школама, Дан отворених врата...	март-мај	ТИМ

12. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

- Стицање ширих знања о структури, својствима, подели и примени загађивача;
- анализа појава у свакодневном животу и хемијској индустрији применом хемијских знања;
- анализа свакодневних навика ученика у области бриге о животној средини;
- покретање акција о подизању свести из области заштите животне средине и очувања здравља;
- повећавање мотивације ученика за учење хемије;
- повезивање знања из географије и хемије.

Предметни наставник: Јовица Плавшић, Саво Минић

Разред: Сви

Годишњи фонд часова: 34-55

Литература и уџбеници:

Материјал коришћен на семинару за професоре географије „Елементарне непогоде“ –
Институт за географију

Каталози и брошуре креч и боје

Јасна Ђонлагић, Хемија макромолекула, ТМФ 2005.

НАСТАВЕ ТЕМЕ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗ.	ЗАДАЦИ	АКТИВНОСТИ
Рециклажа	септембар -новембар април-јун	-класификација отпада (полимери, метал, дрво, папир, електронски отпад, стакло); -подизање свести о значају правилног одлагања смећа и његовој рециклажи; -разумевање њихове велике користи, као и штетног утицаја на животну околину; -стицање проширених знања о полимерима и вези структура полимера ↔ својства полимера	ученици пишу структурне формуле синтетских и природних полимера, целулозе, стакла и електронских материјала; на основу структуре разумеју њихова својства и примену, прате демонстрацију синтезе најлона и ПУР пене, изводе огледе о својствима целулозе, стиропора, проводљивости метала, попуњавају радне листове, тумаче запажања, изводе закључке, , пишу једначине
Кречење	септембар или јун	-стицање проширених знања о врстама, хемијској структури и улози супстанци које користимо при кречењу (врсте боја, алата); -дискусија о разлозима кречења; -дискусија о мерама предострожности и заштите, пре, током и након кречења (проветрееност, одећа, маске, одговарајуће годишње доба...);	ученици попуњавају радне листове о кречењу а затим дискутују о резултатима; ученици прикупљају материјал и алат за кречење, и припремају простор за кречење; ученици крече своје учионице или неке друге јавне просторе (клупе у парку, улазе у зграде...); ученици поспремају простор након кречења и адекватно одлажу отпад;

		-одлагање неутршеног материјала;	
Озонске рупе	новембар	-стицање ширих и дубљих знања о значају озонских рупа, УВ зрачењу и супстанцама које уништавају озонски омотач; -утицај фреона на оштећење озона; -распрострањеност озонских рупа; -предузимање мера да би се смањило оштећење озона;	проналажење текстова, аудио односно видео материјала на интернету, телевизију, радију односно у новинама на тему озонских рупа, штетности УВ зрачења и супстанци које проузрокују ширење озонских рупа; цртање карти са оштећењима озонског омотача на планети земљи (степеновање оштећења); предлози за смањење негативног утицаја на животну средину; предузимање акција за подизање свести о овом проблему (изложба ових предлога, обраћање националним и локалним телевизијама, порталима, локалној самоуправи);

<p>Загађеност ваздуха</p>	<p>Децембар и фебруар</p>	<p>-емисија CO₂– пораст концентрације и последице; -загађеност ваздуха у урбаним срединама; -мерење загађености ваздуха у Београду; -најзагађенија подручја у Србији(Бор,Мајданпек, површински копови рудника); -настанак хемијских једињења у атмосфери,због повећане емисије појединих гасова; -киселе кише; -мере за спречавање загађења ваздуха;</p>	<p>анимирање ученика да схвате проблематику и значај последица, због загађености ваздуха, развијање свести код ученика о значају животне средине и последицама због небриге човека по њу; указивање на поједине локалитете као изворе загађења у Србији;</p>
<p>Вода</p>	<p>Март и април</p>	<p>-класификација загађености копнених вода; -физичко загађивање вода; -абсорбција хемијских елемената у води који повећавају загађеност; -уништавање органског света у води; -загађеност вода у Србији;</p>	<p>ангажованост ученика на проналажењу литературе и текстова са проблематиком загађености вода; коришћење видео материјала и прилога о загађености појединих река у Србији; упознавање ученика о значају постојања еколошких секција и друштава; развијање свести о значају вода у 21.веку;</p>

			посета водоводу, анализа микробиолошке и хемијске исправности воде за пиће;
Елементарне непогоде	октобар	-појава екстремности климатских елемената; -настанак олујног невремена; -поплаве; -суше; -пожари; -настанак клизишта; -ерозије земљишта;	ангажованост ученика на проналажењу литературе и текстова о елементарним непогодама; мере за спречавање ерозије земљишта-пошумљавање; упознавање са последицама суша, пожара, поплава;
Земљиште	мај	-типови земљишта; -спирање и ерозије; -загађеност земљишта, због превелике употребе пестицида и хербицида; -последице загађености земљишта на одређеним локацијама због НАТО бомбардовања 1999.године; -значај вегетације од спречавања ерозије.	ангажованост ученика на проналажењу литературе и текстова о земљишту. упознавање са последицама загађености земљишта; исхрана становништва; значај органске хране.

13. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА И ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА

Подручје рада/ активност	Начин реализације активности	Носиоци активности
Информисање о раду Тима и вођење документације о раду	<ul style="list-style-type: none"> • посете састанцима ШО, СР, НВ, ПК, УП; • састављање информативног материјала за сајт школе; • вођење документације о раду ; 	<ul style="list-style-type: none"> • Тим • Web тим
Евиденција о оствареним интервенцијама и снимање стања безбедности ученика	<ul style="list-style-type: none"> • праћење евиденције интервенција на свим нивоима; • подстицање одељењских старешина на континуирано евидентирање интервенција; • самовредновање рада Тима кроз утврђене индикаторе; 	<ul style="list-style-type: none"> • Директор • Помоћник директора • Тим • Школски полицајац • Радник обезбеђења • Дежурни наставници • Одељењске старешине

<p>Јачање унутрашње заштитне мреже - Вршњачки заштитни тим</p>	<ul style="list-style-type: none"> • упознавање са Правилником о безбедности ученика у школи и Правилником о понашању; • едукација ученика за препознавање и деловање у ситуацијама насиља; • организовање и учешће у превентивним активностима различитих облика ризичног понашања; 	<ul style="list-style-type: none"> • Тим • Секретар школе • Одељењске старешине • Наставници грађанског васпитања и други предметни наставници • Спољни сарадници (НВО, МУП, Канцеларија за младе...)
<p>Подстицање активне партиципације родитеља у општој безбедности ученика</p>	<ul style="list-style-type: none"> • упознавање са Правилником о безбедности ученика у школи, Посебним протоколом за заштиту ученика и Правилником о понашању; • планирање и реализација активности усмерених на безбедност ученика; • учешће у превентивним активностима различитих облика ризичног понашања; 	<ul style="list-style-type: none"> • Тим • Одељењске старешине • Савет родитеља

<p>Јачање унутрашње заштитне мреже - Подршка наставницима</p>	<ul style="list-style-type: none"> • упознавање са Правилником о безбедности ученика у школи, Посебним протоколом за заштиту ученика и Правилником о понашању; • едукација чланова Тима и осталих учесника у установи за препознавање и деловање у ситуацијама насиља; • учешће у превентивним активностима различитих облика ризичног понашања; • учешће у интервентним активностима; 	<ul style="list-style-type: none"> • Директор • Тим • Стручни сарадници (педагог и психолог) • Одељењске старешине • Наставници • Спољни сарадници
<p>Јачање спољашње заштитне мреже</p>	<ul style="list-style-type: none"> • сарадња у реализацији превентивних активности; • сарадња у реализацији интервентних активности. 	<ul style="list-style-type: none"> • Локална заједница • Дом здравља • Центар за социјални рад • МУП • НВО • Канцеларија за младе • Школска управа Београд • Јединица за превенцију насиља Министарства просвете

14. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА

ТЕМЕ (САДРЖАЈИ)	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ (АКТИВНОСТИ)	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
<p>ТАКМИЧЕЊА У ОКВИРУ ШКОЛЕ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - кошарка - одбојка - рукомет - мали фудбал - стони тенис 	<p>ТУРНИРИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у оквиру одељења - између одељења у оквиру једне године - између година - између парне и непарне смене и сл. 	<p>ОРГАНИЗАТОРИ МОГУ БИТИ:</p> <p>Стручно веће професора физичке културе</p> <p>Ђачки парламент</p>	<p>У ПЕРИОДУ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - септембар, октобар, новембар - Св. Сава, - март, април, мај - након одржаних часова - у међусмени.
<p>ТАКМИЧЕЊА У ОРГАНИЗАЦИЈИ САВЕЗА ЗА ШКОЛСКИ СПОРТ:</p> <ul style="list-style-type: none"> Кошарка Одбојка Рукомет Мали фудбал Стони тенис Пливање Стрељаштво Атлетика 	<p>Учествовање на такмичењима у организацији Савеза за школски спорт зависи од понуђеног календара, интересовања ученика односно могућности организовања припремних тренинга.</p>	<p>Стручно веће професора физичке културе</p>	<p>Припремни тренинзи се могу организовати након одржаних часова и у међусмени.</p>

15. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

ТЕМЕ (САДРЖАЈИ)	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ (АКТИВНОСТИ)
<p>Промоција уметничких компетенција ученика</p> <p>Подизање активизма ученичког парламента</p> <p>Инклузија –развој свести и савести</p> <p>Промоција здравог начина живота</p> <p>Значајни дани за Локалну самоуправу</p>	<p>Заједничке изложбе основних и средњих школа на територији Новог Београда;</p> <p>учешће у пројекту Канцеларије за младе Нови Београд <i>Парлактивизам</i>, као и учешће у сличним акцијама Канцеларије за младе;</p> <p>сарадња са Основном школом "Нови Београд" за децу са посебним потребама;</p> <p>учешће у спортским и другим такмичењима школа на територији Новог Београда;</p> <p>учешће на интерактивним трибинама различитих пројеката Канцеларије за младе Нови Београд;</p> <p>учешће ученика(хор, рецитатори...);</p> <p>Пријатељи деце Нови Београд(учешће на конкурсима, приредбам, такмичењима).</p>

16. ПРОГРАМ ИЗЛЕТА И ЕКСКУРЗИЈА

Екскурзија је факултативна ваннаставна активност која се остварује ван школе.

Циљ екскурзије је непосредно упознавање појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавање културног наслеђа и привредних достигнућа која су у вези са делатношћу школе.

Задаци екскурзије су: проучавање објекта и феномена у природи; уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима; развијање интересовања за природу и еколошких навика; упознавање начина живота и рада људи појединих крајева; развијање позитивног односа према националним, културним и естетским вредностима, позитивним социјалним односима, као и схватање значаја здравља и здравих стилова живота; подстицање испољавања позитивних емоционалних доживљаја.

Садржаји екскурзије остварују се на основу наставног плана и програма образовно-васпитног рада и саставни су део годишњег програма рада школс.

Комисију за одређивање дестинација и програм екскурзија чине професори:

- Биљана Радосављевић
- Саво Минић
- Душко Маневски

Програм екскурзије: Одељењска и стручна већа школе предлажу програм екскурзије, који достављају наставничком већу, ради разматрања и доношења.

Екскурзија може да се изведе ако је савет родитеља дао сагласност на програм и цену екскурзије и избор агенције.

Комисија се усагласила око плана и програма екскурзија за следећу школску годину. Планиране дестинације су одређене на основу наставног плана и програма образовно-васпитног рада, представиће се наставничком већу и дати на разматрање и избор Савету родитеља.

Програм екскурзије садржи: образовно-васпитне циљеве и задатке; садржаје којима се постављени циљеви остварују; планирани обухват ученика; носиоце предвиђених садржаја и активности; трајање, путне правце, техничку организацију и начин финансирања.

План и програм екскурзије за први разред

Путни правац	Одлазак :Београд–Идвор –Палић– Београд
Образовно-васитни циљеви и задаци	Непосредно упознавање културног наслеђа, развијање интересовања за природу, упознавање родног места Михајла Пупина, начина живота људи из Војводине, како из прошлости тако и савременог начина живота.Развијање одговорног понашања ученика као и међусобна сарадња ученика.
Садржаји којима се постављени циљеви остварују	Екскурзија првог разреда обухвата садржаје из више наставних предмета: историја, српски језик и књижевност, географија, биологија, физика, ликовна култура и музичка култура.
Носиоци предвиђених активности	Директор школе, стручни вођа пута и одељењске старешине првог разреда.
Планиран број ученика	Минимум 60% ученика првог разреда
Трајање	Два дана – једно ноћење
Техничка организација	За техничку организацију је задужена агенција
Начин финансирања	Родитељи ученика

План и програм екскурзије за други разред:

Путни правац	Обилазак Таре и Златибора.-Манастири Лелић, Рача, и Овчарско Кабларска клисура (Ваведење) Посета Перућцу, Тари, Златибору, Шарганска осмица, Дрвенград
Образовно-васпитни циљеви и задаци	Упознавање ученика на лицу места са географским знаменитостима, националном историјом односно историјом средњовековне уметности. Ученици ће моћи да “доживе“ прошло време вођњом Шарганском осмицом правом туристичком атракцијом.Одговорност ученика, неговање позитивног односа према другим ученицима,сарадња са професоримаи учење из непосредног искуства.
Садржаји којима се постављени циљеви остварују	Садржаји екскурзије другог разреда непосредно су повезани са наставним планом и програмом из следећих предмета: историја (ученици ће имати прилике да на лицу места покажу своје знање из националне историје), ликовне културе (обилазак наших јзначајнијих манастира), географије.
Носиоци предвиђених активности	Директор школе,стручни вођа пута и одељењске старешине другог разреда.
Планиран број ученика	Минимум 60% ученика другог разреда
Трајање	Три дана
Техничка организација	За техничку организацију је задужена агенција
Начин финансирања	Родитељи ученика

План и програм студијског путовања за други разред:

Путни правац	Љубљана, Блед, Шкофја Лока, Крањ, Постојна, Порторож, Пиран, Љубљана, Београд
Образовно-васпитни циљеви и задаци	Упознавање ученика на лицу места са географским знаменитостима. Посета словеначкој гимназији. Одговорност ученика, неговање позитивног односа према другим ученицима, сарадња са професорима и учење из непосредног искуства.
Садржаји којима се постављени циљеви остварују	Садржаји студијског путовања другог разреда непосредно су повезани са наставним планом и програмом из следећих предмета: историје, географије, ликовне културе.
Носиоци предвиђених активности	Директор школе, стручни вођа пута и одељењске старешине другог разреда.
Планиран број ученика	Минимум 60% ученика другог разреда
Трајање	Три дана
Техничка организација	За техничку организацију је задужена агенција
Начин финансирања	Родитељи ученика

План и програм екскурзије за трећи разред варијанта А:

Путни правац	Београд –Праг –Дрезден – Беч – Београд –
Образовно-васпитни циљеви задаци	Упознавање са културом и уметношћу ових земаља. Упознавање са законима Европске уније. Сарадња и позитиван однос ученика и професора. Упознавање са савременим начином живота у великим европским градовима.
Садржаји којима се постављени циљеви остварују	Екскурзија трећег разреда обухвата садржаје из више наставних предмета: историја, ликовна култура, музичка култура, српски језик и књижевност, социологија и филозофија.
Носиоци предвиђених активности	Директор школе; стручни вођа пута и одељењске старешине трећих разреда.
Планиран број ученика	Минимум 60% ученика трећег разреда
Трајање	6 дана (5 ноћења)
Техничка организација	За техничку организацију је задужена агенција
Начин финансирања	Родитељи ученика

План и програм екскурзије за трећи разред варијанта Б:

Путни правац	Београд –Платамона –Лариса – Метеори – Београд – Мата –Атина – Коринт – Микена – Делфи – Солун – Београд
Образовно-васпитни циљеви задаци	Упознавање са културом и уметношћу ове земаља. Упознавање са законима Европске уније. Сарадња и позитиван однос ученика и професора. Упознавање са савременим начином живота у великим европским градовима.
Садржаји којима се постављени циљеви остварују	Екскурзија трећег разреда обухвата садржаје из више наставних предмета: историја, ликовна култура, музичка култура, српски језик и књижевност, социологија и филозофија.
Носиоци предвиђених активности	Директор школе; стручни вођа пута и одељенске старешине трећих разреда.
Планиран број ученика	Минимум 60% ученика трећег разреда
Трајање	6 дана (5 ноћења)
Техничка организација	За техничку организацију је задужена агенција
Начин финансирања	Родитељи ученика

План и програм екскурзије за четврти разред варијанта А:

Путни правац	Италија – Словенија (Венеција – Фиренца – Рим – Сијена- Пиза- Верона – Крањ – Љубљана – Београд)
Образовно-васпитни циљеви задаци	Упознавање са колевком цивилизације Италијом, њеним историјским и културним знаменитостима. Обилазак Словеније и упознавање са њеним знаменитостима. Директан контакт са историјском и савременом архитектуром и делима ликовних великана.
Садржаји којима се постављени циљеви остварују	Екскурзија четвртог разреда обухвата садржаје из више наставних предмета: историја, ликовна култура, музичка култура, српски језик и књижевност, социологија и филозофија.
Носиоци предвиђених активности	Директор школе; стручни вођа пута и одељенске старешине четвртих разреда.
Планиран број ученика	Минимум 60% ученика четвртих разреда
Трајање	8 дана (7 ноћења)
Техничка организација	За техничку организацију је задужена агенција
Начин финансирања	Родитељи ученика

План и програм екскурзије за четврти разред варијанта Б:

Путни правац	Италија – Француска – Шпанија (Венеција – Сан Ремо – Ница – Барселона – Кан – Монако – Сан Ремо – Верона – Крањ – Љубљана Београд)
Образовно-васпитни циљеви задаци	Упознавање са колевком цивилизације Италијом, њеним историјским и културним знаменитостима. Обилазак Азурне обале и савремених достигнућа Француске. Обилазак Словеније и упознавање са њеним достигнућима. Директан контакт са савременом архитектуром и делима ликовних великана Шпаније..
Садржаји којима се постављени циљеви остварују	Екскурзија четвртог разреда обухвата садржаје из више наставних предмета: историја, ликовна култура, музичка култура, српски језик и књижевност, социологија и филозофија.
Носиоци предвиђених активности	Директор школе; стручни вођа пута и одељенске старешине четвртих разреда.
Планиран број ученика	Минимум 60% ученика четвртих разреда
Трајање	8 дана (7 ноћења)
Техничка организација	За техничку организацију је задужена агенција
Начин финансирања	Родитељи ученика

Дестинације екскурзија и излета ће бити усклађене са Правилником МПНТР.

17. ПРОГРАМИ И ПРОЈЕКТИ КОЈИМА СЕ РАЗВИЈА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ

17.1. Програм ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА

Школа континуирано сарађује са Домом здравља Нови Београд. Сваке школске године педијатри у школи обављају систематске прегледе ученика. У школској стоматолошкој ординацији обављају се систематски превентивни прегледи неке стоматолошке интервенције. Са Центром за трансфузију крви сарађујемо кроз инерактивна предавања која њихови представници држе матурантима и кроз одазив наставника и пунолетних ученика добровољном давању крви. У зависности од актуелних здравствених потреба ученика школа сарађује и са другим здравственим институцијама.

Саставни део бриге о здрављу ученика је и превенција злоупотребе психиактивних супстанци и промовисање и усвајање здравих стилова живота.

Превентивне активности обухватиће ученике, наставнике и родитеље.

Активности са ученицима биће реализоване у оквиру наставних и ваннаставних активности. Наставници различитих предмета радиће на развијању међупредметне компетенције – одговорност за сопствено здравље, доводећи је у везу са исходима свог предмета. Одређене теме везане за ову област обрадиће на изборним предметима (здравље и спорт; појединац, група друштво; грађанско васпитање; верска настава) и часовима одељењског старешине/одељењске заједнице. Ваннаставне активности омогућиће квалитетно провођење времена уз развијање личних потенцијала, јачање социјалних компетенција и самопоуздања и усвајања/неговање здравих животних стилова. Представник одељења за сузбијање малолетничке деликвенције одржаће пригодно интерактивно предавање ученицима. У школи ће реализовати радионичарским начином рада и вршњачком едукацијом „Програм У – млади – иновативни приступи у превенцији родно заснованог насиља и псомоцији здравих животних стилова младића и девојака“. У оквиру овог програма је и област превенције злоупотребе психоактивних супстанци. Поступаће се у складу са Протоколом о поступању у ситуацијама присуства и коришћења психоактивних супстанци, који ће израдити Министарство просвете, науке и технолошког развоја у сарадњи са Канцеларијом за борбу против дрога.

Родитељи ће бити обухваћени кроз Савет родитеља, родитељске састанке, предавања инспектора ПУ, едукативно/саветодавни рад...

Наставници ће бити обухваћени кроз предавања за Наставничко веће, реализацију радионица за које су прошли обуке, примену знања и искуства стечених на различитим облицима стручног усавршавања, хоризонтално учење...

Школа ће организационо пружити подршку за реализацију трибина са ученицима, родитељима и наставницима. Трибине ће бити одржане према акционом плану који је израдила Комисија Владе Републике Србије за превенцију наркоманије у школама.

17.2. Програм БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Програм безбедности и здравља на раду обухвата заједничке активности школе, родитељ, односно законских заступника и локалне самоуправе, усмерене на развој свести за спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду.

Ради развоја свести за спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду Школа испуњава све обавезе које су предвиђене законом. Наиме, предузима активности на законом предвиђеној периодичној едукацији запослених из области безбедности и здравља на раду и на едукацији лица приликом пријема у радни однос.

Доношењем Правила понашања у школи, којима се уређује понашање ученика, запослених, родитеља и трећих лица као и доношењем Правилника о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика за време боравка у школи и свих активности које организује Десета гимназија „Михајло Пупин“, Правилника о безбедности и здрављу на раду за школу, Акта о процени ризика и Правилника о заштити од пожара, школа је испунила законску обавезу.

У циљу заштите и безбедности ученика, школа сарађује са државним органима и органима јединице локалне самоуправе, па је уведено дежурство наставника и помоћно – техничког особља, предузете су мере заштите од пожара, поплава, удара грома и других елементарних непогода.

Школа је донела Акт о процени ризика и закључила Уговор са Target rescue d.o.o. за обављање послова безбедности и здравља на раду, као и Уговор са Предузећем за услуге заштите од пожара „Савски Венац“ д.о.о. за вршење услуга превентивне заштите од пожара.

Заштита и безбедност ученика остварује се кроз:

1. Физичку заштиту и безбедност ученика, коју је школа дужна да обезбеди за време остваривања васпитно-образовног рада у школи и школском дворишту и за време активности које школа организује ван свог седишта. По одлуци Савета родитеља ангажована је додатна служба за физичко и техничко обезбеђење ученика и објекта. Школи је додељен школски полицајац који такође учествује у заштити ученика. Осигурањем ученика школа омогућава заштиту ученика од потенцијалних повреда у свакодневном животу;

2. здравствено-хигијенску заштиту и безбедност ученика (редовно одржавање хигијене у школи и дворишту, редовни систематски прегледи ученика, стална едукација ученика о заштити здравља);

3. ментално-хигијенску заштиту и безбедност ученика (уважавање личности ученика, развијање хуманих односа, успостављање оптималног односа са родитељима и локалном заједницом.

Средства којима школа располаже у циљу одржавања безбедности и здравља на раду:

- ормарић за прву помоћ и заштиту;
- сервисирани противпожарни апарати.

Ради обезбеђивања услова за заштиту и безбедности здравља на раду, спроводи се редовно сервисирање противпожарних апарата и сервисирање система за грејање и одржавање котлова. Такође се спроводе програми обуке и то:

- обука за противпожарну заштиту;
- обука о заштити безбедности здравља на раду.

Планирана је теоријска обука ученика из безбедности и здравља на раду која би се изводила на часовима одељењске заједнице 2 (или 4) пута годишње. На часовима одељењске заједнице ученици би се упознали са циљем, односно значајем спровођења мера безбедности и здравља на раду.

Ученици би се упознали са општим делом Закона о безбедности и здравља на раду, са обавезом школе, запослених у школи и медицине рада.

Право на безбедност и здравље на раду имају и друга лица која учествују у радном процесу, а нису у радном односу код послодавца, као и лица која се затекну у радној околини ради обављања одређених послова код послодавца, ако је послодавац обавештен о њиховом присуству.

Дужности школе су да спроводи мере безбедности и здравља на раду у виду:

- превентивног и периодичног прегледа и испитивања опреме за рад;
- испитивања услова радне околине;
- доношења Акта о процени ризика;
- оспособљавања запослених за безбедан и здрав рад;
- вођења евиденција везаних за повреде на раду;
- осигурања запослених од повреда на раду.

Запослени у школи су дужни да:

- поштују прописе о безбедности и здрављу на раду;
- обавесте послодавца о свакој врсти потенцијалне опасности која би могла да утиче на безбедност и здравље на раду;
- наменски користе средства и опрему личне заштите;
- подвргну се провери да ли су под утицајем алкохола или других опојних средстава по налогу лица за безбедност и здравље на раду;
- истакну своје здравствене недостатке приликом ступања на рад;
- учествују у пружању прве помоћи приликом повреде на раду;
- да не пуше где је то забрањено.

Школа предузима мере превенције, едукације и информисања ученика и родитеља и обавештава надлежне државне органе и сарађује са њима у циљу спречавања угрожавања физичког и психичког интегритета ученика у школи и околини.

Обавеза школе је:

- доношење акта у којима су препознате све опасности и штетности на радном месту као и мере за њихово отклањање;
- да запослене на местима са повећаним ризиком упути на лекарске прегледе;
- да запосленима да исправну опрему за рад на којој су спроведене мере безбедности и здравља на раду;
- да радно место уреди на начин да на њему не може доћи до повређивања или обољевања;
- да испитује штетне утицаје осветљења, буке, вибрација, микроклиме, хемијских и физичких и биолошких штетности.

Обавезе запослених:

- да на посао долази и приступа раду психофизички спреман и у пуној кондицији;
- да користи прописана лична заштитна средства;
- има право да одбије да ради ако својим радом може да повреди себе или другог због неуређености радног места;
- да на посао долази на време и трезан без употребе алкохола и других опијата;
- да поштује технолошки процес и техничку заштиту на машинама и радном месту.

Медицина рада:

- учествује у доношењу акта о процени ризика;
- врши лекарске прегледе;
- врши анализу здравственог стања запослених.

18. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

ТЕМЕ (САДРЖАЈИ)	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ (АКТИВНОСТИ)
Протокол и начини поступања у случајевима насиља	Састанци Савета родитеља и одељењски родитељски састанци
Насиње и облици и врсте насиља	Предавања за родитеље
Екскурзије, студијска путовања(дестинација, понуде...)	Састанак СР и одељењски родитељски састанци
Самовредновање	Анонимно анкетирање родитеља
Школски развојни план	Анонимно анкетирање родитеља
Хуманитарне акције	Учешће родитеља у прикупљању средстава
Аукција дечјих радова	Учешће родитеља у прикупљању средстава
Мишљење и подршка родитеља по питању ваннаставних активности	Анкетирање родитеља и састанци СР и ОС
Превенција (насиља, злоупотреба алкохолних и наркотичких средстава)	Предавања за родитеље, радионице за родитеље,
Пројекти	учешће

19. ДОДАТНА ПОДРШКА У ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ

Школа обезбеђује помоћ свим ученицима којима је потребна подршка у учењу као и подршку потребама и интересовањима ученика на које не може да се одговори у редовној настави.

За ученике којима је због развојних тешкоћа, инвалидитетa, специфичних тешкоћа у учењу, социјалне ускраћености и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, школа ће обезбедити отклањање физичких и комуникацијских препрека и обезбедити подршку у образовању кроз индивидуализацију, ИОП 1 или ИОП 2, у зависности од потреба, у складу са Законом. Ученицима са изузетним способностима биће пружена подршка кроз индивидуализацију наставе, додатну и факултативну наставу или ИОП-3.

Индивидуални образовни планови биће саставни део школског програма у виду прилога.

Садржај:

1.	УВОД.....	1
1.1.	Полазне основе за израду школског програма	3
1.2.	Начела израде школског програма	5
2.	ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА.....	6
3.	НАЗИВ, ВРСТА И ТРАЈАЊЕ СВИХ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА КОЈЕ ШКОЛА ОСТВАРУЈЕ И ЈЕЗИК НА КОМЕ СЕ ПРОГРАМ ОСТВАРУЈЕ.....	12
3.1.	План образовно-васпитног рада –годишњи фонд часова.....	12
3.2.	Билингвална настава	14
3.3.	Изборни предмети/програми.....	15
4.	ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ, ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ.....	17
5.	НАЧИНИ ОСТВАРИВАЊА ПРИНЦИПА, ЦИЉЕВА И ИСХОДА ОБРАЗОВАЊА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА, НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПРОПИСАНИХ ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА	19
6.	ПРОГРАМИ ДОПУНСКЕ, ДОДАТНЕ И ПРИПРЕМНЕ НАСТАВЕ.....	26
6.1.	Додатна настава.....	26
6.2.	Допунска настава.....	26
6.3.	Припремна настава.....	30
7.	ПРОГРАМИ И АКТИВНОСТИ КОЈИМА СЕ РАЗВИЈАЈУ СПОСОБНОСТИ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА, КОМУНИКАЦИЈА, ТИМСКИ РАД, САМОИНИЦИЈАТИВА И ПОДСТИЦАЊЕ ПРЕДУЗЕТНИЧКОГ ДУХА.....	31
7.1.	Назив пројекта: ДЕСЕТКА- часопис ученика Десете гимназије „Михајло Пупин“	31
7.2.	Назив пројекта“КУЛТУРА МЛАДИХ“	36

7.3. Назив пројекта „МАЛА ПРОДАВНИЦА ШАРЕНИХ ЈАЈА“	42
7.4. Назив пројекта „ УПОЗНАЈМО УМЕТНИЧКУ БАШТИНУ ЕВРОПЕ“	48
7.5. Пројекат „ВАШАР“	53
7.6. Пројекат „InvestigaI+D+i (Research + Development + innovation)“	55
7.7. Пројекат „МОДЕЛ ЕВРОПСКОГ ПАРЛАМЕНТА“	58
7.8. Пројекат „КУЛТУРА СЕЋАЊА“	60
7.9. Пројекат „КЛУБ УН“	63
7.10. Пројекат: „ХЕМИЈСКЕ СВЕСКЕ“- радни листови из хемије за ученике Десете гимназије	65
7.11. Пројекат: „ИСТОРИЈА ВАН УЧИОНИЦЕ“	68
8. ПРОГРАМИ И ПРОЈЕКТИ КОЈИМА СЕ РАЗВИЈАЈА КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА КОМУНИКАЦИЈУ	69
8.1. Пројекти којима се развија компетенција за комуникацију на српском језику – Пројекат „КЛУБ КЊИЖЕВНИХ СТВАРАЛАЦА ГИМНАЗИЈАЛАЦА“	69
8.2. Пројекат „ БИЛИНГВАЛНЕ НАСТАВЕ НА ФРАНЦУСКОМ И ЕНГЛЕСКОМ ЈЕЗИКУ“	72
8.3. Пројекат „УЧЕЊЕ ИТАЛИЈАНСКОГ ЈЕЗИКА У ИТАЛИЈАНСКОМ ГОВОРНОМ ПОДРУЧЈУ“	73
8.4. Пројекат „ УЧЕЊЕ РУСКОГ ЈЕЗИКА У РУСКОМ ГОВОРНОМ ПОДРУЧЈУ“	74
8.5. Пројекат „ УЧЕЊА НЕМАЧКОГ ЈЕЗИКА У НЕМАЧКОМ ГОВОРНОМ ПОДРУЧЈУ“	75
8.6. Међународни пројекти у којима је школа укључена	76
9. ФАКУЛТАТИВНЕ (СЛОБОДНЕ) ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ	78
9.1. ХОР	78
9.2. Програм рада секција	82

9.2.1.	Програма рада ДРАМСКО- РЕЦИТАТОРСКЕ СЕКЦИЈЕ.....	82
9.2.2.	Програма рада секције „КЊИЖЕВНИ ВОДИЧ КРОЗ БЕОГРАД “	84
9.2.3.	Програм рада секције „ КРЕАТИВНО ПИСАЊЕ“.....	85
9.2.4.	Програма рада ЛИТЕРАРНЕ СЕКЦИЈЕ.....	88
9.2.5.	Програм рада ДРАМСКО- РЕЦИТАТОРСКЕ СЕКЦИЈЕ.....	91
9.2.6.	Програм рада ИСТОРИЈСКЕ СЕКЦИЈЕ	93
9.2.7.	Програм рада СЕКЦИЈЕ ЗА ФИЗИКУ	94
9.2.8.	Програм рада СЕКЦИЈЕ ИЗ ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА.....	96
9.2.9.	Програм рада БИБЛИОТЕЧКЕ СЕКЦИЈЕ	99
9.2.10.	Програм рада ФИЛОЗОФСКЕ СЕКЦИЈЕ	102
10.	ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ	103
11.	ПРОГРАМ КАРИЈЕРНОГ ВОЂЕЊА И САВЕТОВАЊА	104
12.	ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	106
13.	ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА И ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА.....	111
14.	ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА.....	114
15.	ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ.....	115
16.	ПРОГРАМ ИЗЛЕТА И ЕКСКУРЗИЈА.....	116
17.	ПРОГРАМИ И ПРОЈЕКТИ КОЈИМА СЕ РАЗВИЈА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ	124
17.1.	Програм ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА	124
17.2.	Програм БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ	125
18.	ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ.....	129
19.	ДОДАТНА ПОДРШКА У ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ	130
	Садржај:.....	131

